46րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 562 Կ. ՊՈԼԻՍ. ՓԵՏՐ. 26/11 ՄԱՐՏ 1903 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 1320 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 12 — 26 ՇՈՒՊԱՏ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Փ. ՔԱՅՑԵԼԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Բապը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ, ետ չեն դարձուիր.

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱՐԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنجه يومى وسياسى غزته‌در
صاحب امتيازى: اوهانس فريد
اداره خانه‌سى: باب عالى جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր	13 Ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ.

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

"ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ" ԷՆ ԵՏՔ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ իբր թերթօն պիտի սկսի հրատարակել

ԷՄԻԼ ԶՕԼԱՅԻ

ամենէն հետաքրքրաշարժ եւ ժողովրդական մէկ վէպը։

ՃԱՀԵԿԱՆ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԹԷ Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ ՅԻՍՈՒՍ ԵՒ ԻՆՉ Կ'ԸՆԵՆՔ ՄԵՆՔ

—Յիսուս կ'ըսէ. Մինակ հացով չապրիր մարդ։

Մենք սակայն ոչ թէ հացով չենք կշտանար, այլ իրարու միս ալ ուտելով դարձեալ անօթի կը մնանք։

—Յիսուս կ'ըսէ. Երբ աղօթքի կենաք հեթանոսներու նման շատախօս մի ըլլաք։

Մենք հիմայ փա՜ռք Աստուծոյ աղօթք իսկ ըրած չունինք։

—Յիսուս կ'ըսէ. Ով որ իմ ետեւէս գալ կ'ուզէ, թող ուրանայ իր անձը ու խաչը առնելով ետեւէս գայ։

Մենք սակայն մեր անձնական գլուխ չահերուն համար Աստուածն իսկ ուրանալով՝ չարամտութեան խաչերն առած իրարու ետեւէն կը վազենք զիրար խաչելու։

—Յիսուս կ'ըսէ. Ով որ իր անձը խոնարհեցնէ, անիկա պիտի բարձրանայ։

Բայց մենք գործի մէջ բարձրանանք ըսելով այնքա՜ն կը ցածնանք, այնչա՛փ կը ստորնանանք որ կը սկըսինք օձերու պէս սողալ, ու խլուրդներու նման գետնի տակէն գործել։

—Յիսուս կ'ըսէ. Ինչո՞ւ ընկերոջդ աչքին շիւղը կը տեսնես ու քու աչքիդ գերանը կ'անտեսես։

Մեր աչքերը ատելութեան ու ինքնահաւանութեան չար կրքերով կուրցած՝ մեր յանցանքները չտեսնելու համար պարզ ապակիի փայլուն կտորներ են, իսկ մեր ընկերոջ մէկ փոքրիկ յանցանքը տեսնելու համար անոնք ահագին խոշորացոյցներ կը դառնան։

—Յիսուս կ'ըսէ. Եթէ ընկերդ քեզի դէմ մեղանչէ, գնա՛ յանդիմանէ զայն, երբ դո՛ւն ու ա՛ն առանձին ըլլաք։

Մենք սակայն հերիք է որ մեր ընկերոջ մէկ ամենաչնչին յանցանքն ու թերութիւնը տեսնենք կամ լսենք, անմիջապէս զայն փառաւոր տեսակէն խաղք ու խայտառակ կ'ընենք հրապարակաւ կամ տունէ տուն։

—Յիսուս կ'ըսէ. Ո՛վ որ կ'ուզէ շապիկդ առնել, բաճկոնդ ալ տուր անոր։

Օ՜հ, մինչ մենք մեզի հետ գործ ընողները կողոպտել կ'ուզենք։

—Յիսուս կ'ըսէ. Ձեր գանձը ուր որ է, ձեր սիրտն ալ հոն թող ըլլայ։

Մեր սրտերը արդէն մեր դիզած աշխարհի գանձերուն գերի ըլլալէն զատ հոգիներն ալ վրայ կու տանք։

—Յիսուս կ'ըսէ. Արթուն կեցէք որովհետեւ չէք գիտեր թէ տանտէրը ե՞րբ պիտի գայ։

Մեր մէջէն ոմանք կրօնապէս յաւիտենական քնացողներ են կրօնական անտարբերութեան և անզգայութեան թմբիրովը, իսկ ոմանք ալ աշխարհային այնչափ բազմահոգ և բազմազբաղ վիճակ ունին որ նոյն իսկ մինչեւ առաւօտ քունի երես տեսած չունին։

—Յիսուս կ'ըսէ. Անիրաւ մամոնայէն բարեկամներ չահեցէք ձեզ։

Մեր ամէնուն ալ է՛ն սիրած ու լաւ ըմբռնած պատուէրն աս է։

—Յիսուս կ'ըսէ. Եթէ աջ ձեռքդ գայթակղեցնէ զքեզ, կտրէ զայն ու վրայէդ ձգէ։

Բայց հիմայ թէ՛ աշխարհական և թէ եկեղեցականներս անդամատելը կարելի չէ, վասն զի արդէն մեր ամբողջ մարմնովն ու կենցաղօքը քար գայթակղութեան դարձեր ենք։

—Յիսուս կ'ըսէ. Եթէ մէկը աջ երեսիդ ապտակ մը զարնէ, ձախն ալ դարձուր անոր։

Մենք ոչ թէ եկած ապտակի մը երես դարձնել, այլ ամենափոքրիկ հարուածի մը համար զիրար խզտել կ'ուզենք։

—Յիսուս կ'ըսէ. Ով որ փոխ առնել կ'ուզէ քեզմէ, երես մի՛ դարձներ անոր։

Մենք ալ ամենայն սիրով փոխ կու տանք անոնց, որոնք փոխարէնը ունին մեզ վճարելու։

—Յիսուս կ'ըսէ. Զգոյշ եղէք, չըլլայ որ մարդոց առջեւ ողորմութիւն տաք։

Բայց մենք եթէ մեր փոքրիկ ողորմութիւնը հրապարակաւ հրատարակուած չտեսնենք, մարդիկ ապերախտ են կ'ըսենք։

—Յիսուս կ'ըսէ. Խորագէտ եղէք օձերու պէս և միամիտ աղաւնիներու նման։

Մենք սակայն երբե՛ք աղաւնի եղած չունինք, բայց եթէ յաճախ օձեր՝ զիրար խայթելու համար։

—Յիսուս կ'ըսէ. Դուք երկրի աղն էք։

Մինչ մենք մեր անլի և անմաքուր կենցաղով կեանքին համն ու հոտը փոխցուցեր ենք։

—Յիսուս կ'ըսէ. Դուք աշխարհի լոյսն էք։

Մինչդեռ մենք շատեր իրենց առջեւն իսկ տեսած չունին։

—Յիսուս կ'ըսէ. Ինծմէ օրինակ առէք, ես հեզ եմ և սրտով խոնարհ։

Մեր մէջէն սակայն շատեր, աս հեզ բառը եչ են հասկցեր, ու կը գործեն եզնէր? և կ'ապրին անասնաբար։

—Յիսուս կ'ըսէ. Վաղուան համար մի՛ մտածէք։

Բայց մենք զմեզ աս աշխարհի վրայ յաւիտենական անմահներ կարծելով (ըստ մարմնոյ), կ'աշխատինք ո՛չ թէ վաղուանը հոգալ, այլ մեզի պէտք եղածէն աւելի հարստութիւն դիզելու համար ըղեղնիս կը ճաթեցնենք։

—Յիսուս կ'ըսէ. Հոգին մարմինէն և մարմինը հագուստէն գերազանց է։

Մինչ մենք քուրջի կտորը աւելի նախամեծար կը համարինք, քան թէ առողջ մարմինը, ու շատ անգամ ալ մարմինը կը պարարենք ու կը պաշտենք մոռնալով ու մեռցնելով հոգեկան բոլոր ազնիւ զգացումները։

ՆԵՐՍԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Կարդալ Դոկ. Երես
Ջրի Ըկարչութեան ազդը։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Հակա՛յ՝ յաւիտենապէս երկնաբերձ ժայռերու ճեղքուածքին մէջտեղը. Ամասիա նստած է աղուոր կնկան մը հաճելի սիրունութեամբը. իր չոլս դիէն վեր բարձրացող լեռներու բազուկներէն գրկուած. Գետը՝ իր յամրահոս պղտոր ալիքները կը գլորէ, քաղաքը երկու մասի բաժնելով, որոնք փայտէ կամրջակներով կը միանան իրարու։ Հո՛ն, ամէնէն աւելի աչքի կը զարնեն արուեստական քարայրները միակտուր սանդուխներով, ու ահագին ջրաբաշխական անիւները որոնք գետը կ'եզերեն։

Ամասիա իր այլազան բուսականութեամբը, պարարտ հողի արգասաբերութեամբը, պարծելու իրաւունքը ունեցած է միշտ, կանանչ թարմութիւն մը կը տիրապետէ. հոն ամենուրեք, բացի ձմեռէն՝ միւս բոլոր եղանակներու մէջ։ Անձուկ հորիզոն մը միայն ունի, ու շատ գէշ տպաւորութիւն մը կ'ընէ վրադ, որ առեն ձմեռը այցելելու տարաբաղդութիւնը վայելես։ Գարնան զմայլելի է սակայն. բնութիւնը ամբողջ հիասքանչ պճնապիսութեամբ մը կը գեղազարդուի, երբ նորածիլ պարտէզներու նշենիները կը բանան իրենց փափուկ սպիտակութեամբ ծաղիկները՝ աղջկան մը աչքերուն չափ քնքոյշ։

Միջավայրի ազդեցութիւնը թերեւս ոչ մէկ տեղ այնքան զգալի է եղած, որքան Ամասիոյ և Մարզուանի մէջ։ Մարզուան ընդարձակ ու գրեթէ ամայի տարածութեամբ համայնապատկեր մը ունի ու բլուրի մը երկու վայրահակ կողերուն վրայ կառուցուած է։ Մինչդեռ Ամասիա՝ կիրճի մը խորը, ժայռերու ծոցին մէջ հանգչած է, ուրուն բնակիչները միօրինակ կեանք մը կ'անցընեն, միշտ դիտելով լեռները իրենց յաւիտենական սպառումին մէջ։ Թերեւս ամէն բանէ աւելի, թէնի հանրածանօթ միջավայրի ազդեցութեան վերապահութեամբ կարելի ըլլայ բացատրել երկու մօտիկ քաղաքներու բնակիչներուն բարքերու զանազանութիւնը, նկարագիրներու տեսակները իրենց առեւտրական զբաղումները, կրթասիրական զգացումները։ Ուշադիր զննողի մը համար գրական ուսումնասիրութեան անկախ դաշտ մը, ազգագրութեան վերաբերող ահագին նիւթեր կան Ամասիոյ և Մարզուանի մէջ, որոնցմով զբաղիլը ոչ ոք մաքէն չէ անցուցած մինչեւ ցարդ, եթէ չենք սխալիր։ Ուրիշ առթիւ կը թողունք ընդարձակօրէն գրել այդ մասին, գիտական արդի հետազօտութեանց պահանջքներուն համաձայն։ Առա՛նց մանրամասնութիւններու մտնելու պիտի փորձեմ ուրախութեամբ հաղորդելու «Մանզումէ»ի ընթերցողներուն տպաւորութիւնս՝ զոր կրեցի Ամասիոյ կրթական գործէն վերջին մէկ այցելութեանս առիթով։

Ցաւալի է ըսել թէ Ամասիա ասկէ առաջ կրթական տեսակէտով միշտ ամուլ շրջան մը բոլորած է, և հիմա նոյնքան և թերեւս աւելի ուրախալի է հաստատել թէ շատ աղէկ նշաններ ցոյց կուտայ այս մասին, և իրաւունքով կարելի է սպասել այնպիսի արդիւնքներ, որոնք առաջ կրնան գալ գիտակից ջանքերով պնդուած և ձեռնհաս անհատներու շնորհիւ։ Հարեւանցի և մակերեսային հայեացքով մը չէ որ կ'ընեմ այս գուշակութիւնս։ Առիթը վայելեցի այցելելու տեղւոյն վարժարանները և շատ փոխուած գտայ։ Քաղաքին մէջ նշանակելի դիրք ունեցող երկու վարժարաններ կան հիմա. մէկը Սաւայի Թաղի վարժարանը, որուն տեսչութեան պաշտօնը խղճմտօրէն կը վարէ. Արմաշի նորընծաներէն հայր Եղուանդ Փերտահճեան երիտասարդ, բարի և լուրջ եկեղեցական մը, և որ շատերուն ծանօթ է գրական հրապարակին վրայ իր «Սեպուհ» ստորագրութեամբ՝ կրօնքէն ներշնչուած շարք մը հիւթեղ յօդուածներովը։ Գալով հանրածանօթ Իբրանոսեան եղբարց վարժարանին, ինքնատիպ դաստիարակութեան տեսակէտէն դատելով միշտ վար կը մնայ յիշեալ վարժարանէն, բայց մասամբ կ'արդարանայ ան՝ քանի որ ամէն բանէ առաջ իրեն նպատակ ունի գործի մարդեր պատրաստել։ Իբրանոսեան եղբայրները գովելի հետատեսութեամբ մը իրենց գործնական ոգին ցոյց տուած են ժողովուրդին կենսական պահանջներուն համապատասխանող վարժարանի մը գոյութիւնը ապահովելով իրենց նիւթական օժանդակութեամբը։ Գաւառի այդ անկիւնին մէկ բարիքը եղած է ան՝ և իրենց փառքերէն ալ մէկը ապահովաբար։ Մէկէ աւելի հաւատարմապէս կարող ուսուցիչներով կը կառավարուի, որոնցմէ Հայկազն Խանթամուրեան, որ նոյնպէս գրական հրապարակի վրայ «Ակիւլինէ» ստորագրութիւնը կը կրէ։ Ամէնքն ալ իրենց պաշտօնին յարմար և յատուկ բարեմասնութիւններովը օժտուած երիտասարդներ են։ Աչքիս զարկաւ իրենց Արեւելեան ոչ-շռայլ, այլ վայելուչ հիւրասիրութիւնը, բարեխառնուած եւրոպական փափկանկատութեամբ մը, որով գիտեն յարգել այցելուները։ Դպրոցին մէջ պահանջուած մաքրութիւնը ու կարգապահութիւնը կը տիրէր ամէն ուրեք։ Պահ մը երջանիկ զգացի ինքզինքս, մտածելով մեր շատ մը վարժարաններու վրայ, ուր ամէն տեսակ աղտեղութիւնները, ամէն տեսակ ցածութիւնները, նոյն իսկ հրէշութիւնները բոյն դրած են, որոնցմէ խեղճ ժողովուրդը կը յուսայ որ նոր սերունդ մը դուրս պիտի գայ ազնիւ նկարագրի տէր, պարկեշտ ու փափկանկատ, իրեն ճակատէն թափած քրտինքի արդիւնքներուն փոխարէն։

Գաւառներու մէջ մանաւանդ, անոնք որոնք քիչ մը զարգացած են, անոնք որ հասարակ ու ռամիկ դասակարգէն քիչ մը տարբեր և լաւ խորհելու ձեռնհասութիւնը և կարողութիւնը ունին, իրենց վրայ պատասխանատուութեան մեծ բաժին մը ունին։ Աշխատելու է կրթական հաստատութիւնները վառ պահելու և յարատեւ զարգացման մէջ դնելու։ Մինակ անձ մը կրթապէս շատ բաներ կրնայ ընել, այսինքն՝ կրնայ նպաստել անհատական նախաձեռնութեամբ կրթական գործին։ Օրինակը մէջտեղն է։ Իբրանոսեան Եղբայրները Ամասիոյ մէջ, և կը հաւատամ թէ՝ Մարզուանի մէջ ալ հոգաբարձութիւնը և հոգաբարձութեան պատուոյ անդամներէն մասնաւորաբար Հաճի Կարապետ էֆ. Բիբէմիրաճեան անօրինակ ու նախանձելի կորով մը ցոյց կու տան ի նպաստ կրթական գործին զարգացման և յառաջդիմութեան։ Ապրին այդ բարեսէր անձերը, և երանի՜ թէ օրինակ ըլլային ուրիշ տեղացիներու կրթական զգացումներուն զարթնումին։

Ամասիոյ և Մարզուանի մէջ կրթական գործը գովելի վիճակի մը մէջ կը գտնուի այսօր, գէթ ջանքերէն դատելով և արդիւնքներն ալ աչքի առջեւ ունենալով, իսկ Սամսոն, օ՜հ, կրթապէս բարեկարգ վիճակի մը մէջ է ըսելու բարոյական ուժը կը պակսի ինծի, մանաւանդ խղճի հանդարտութեամբ։ Սամսոնի ժողովուրդը որ այս տարուան չափ երբեք իր դպրոցով հետաքրքրուած չէր, ինծի հետ բարեբաղդութիւնը պիտի ունենա՞յ գէթ եղած ծախքերուն համապատասխանող արդիւնքներ տեսնելու։ Կը սպասենք։

Ես խոնարհ առաջարկ մը պիտի ընէի, առանց ոեւէ անձի մը համեստութիւնը վիրաւորած ըլլալու. այն է. արդեօք լաւ չըլլա՞ր որ Սամսոնի մէջ ալ սովորութիւն ըլլայ կրթական և բարոյական խնդիրներու վրայ բանախօսութիւններ ընելու գէթ երկու շաբաթը անգամ մը, կիներու համար, ինչպէս Մարզուանի երկսեռ վարժարաններու մէջ տեղի կ'ունենայ։ Մանաւանդ որ այս մասին կասկածի տակ չենք կրնար դնել Տիկին Ռոզ Նիկողոսեանի կարողութիւնը։

Ատով աւելի օգտուած պիտի ըլլային կերպով մը Սամսոնցի կիները, ու կամաց կամաց պիտի արթննար իրենց մէջ սէր մը դէպ ի իրենց կրթական յարկերը, փոխանակ լոկ սանձամափակուելու իրենց շատ հեղ ստորին եսին մէջ, ուրկէ անդին բան մը չեն ճանչնար և չեն ուզեր տեսնել։ Ու բարիքը հասարակաց պիտի ըլլար, վայրկեանի մը չափ գէթ մոռցնել տալով իրենց անհարկի և անտեղի բամբասանքները և ծակոտչ ընչաքաղցութիւններու հակած ծրագրի մոլութիւնները։

Այս բանախօսութեան օգտակարութիւնը անուրանալի է անշուշտ, սակայն զայն գործադրել տալու գործը Պատ. Ուսումն. Խորհուրդինն է. յուսանք թէ մեր այս համեստ առաջարկը նկատողութեան առնելով անմիջական գործադրութեան կը ձեռնարկէ։

Ոչ նուազ կարեւոր էր նաեւ որ մանչերու վարժարանին համար շաբաթը ժամ մը որոշելով, կանխաւ պատրաստուած ծրագրի մը համաձայն, աշակերտը այդ պահուն խօսի կամ արտասանէ իր ընկերներուն ներկայութեանը. այսպէսով տղան փոքր հասակէն վարժուած կ'ըլլայ խօսելու համարձակութիւնը ունենալու։ Սամսոն հակառակ իր դիրքին, մանաւանդ կեդրոնին մօտ ըլլալուն, գաւառներէն անգամ ետ մնացած է, կրթական և զարգացման տեսակէտով։ Ինչո՞ւ մինչեւ հիմա իր դպրոցներուն մէջ մուտ գտած չըլլար վերը յիշածներս, և մանաւանդ քաղաքը չունենար լսարան մը։ Լսարանի մը բացման համար տեղացի քանի մը անձեր ժամանակ մը աշխատեցան և զայն գլուխ հանելու համար ջանք ալ չխնայեցին, բայց վերջը թաղականի մատ մտնելով մէջը, գործը վիժեցաւ....։ Նորէ՛ն թաղական։

Սամսոն ՀԵՐԱՑԸ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 77

Կնճռոտ Հանգոյց Մը

ՎԷՊ

Տեղական-քնաւեական կեանքէ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ե.

[illegible]

միտ մէկը կը կարծէր վարժապետը, անոր ցոյց տուած հետաքրքրութենէն նեղուիլ սկսաւ, այս անարիւն մարդը շատախօս ալ կրնար ըլլալ, ի՞նչ պիտի ընէր, եթէ նամակը վերջացնելէ ետք [illegible]

[illegible]

պարոն թէ, ոեւէ մէկու բան չեմ ըսեր այս նամակին նկատմամբ։

—Գիտեմ արդէն և ձեր պատուաւորութեան վստահ ըլլալէ ետք միայն գրել յանձնարարեցի։

[illegible]

եմ. կը մնայ ձեզ ընել, ինչ որ յարմար կը դատէք, մինակ սա գիտցիք որ պարոն Շարամով բոլորովին փոխուած է հիմա ու բացի այն լկտի կնիկէն, ուրիշ բանի վրայ [illegible]

Զ.

Մելինէ, բնաւ տեղեկութիւն չունէր Պաքուի մէջ իրենց բնակարանին շուրջ անցած դարձածներէն, հայրը շատ քիչ [illegible]

[illegible]

նոր մեծահարուստ աղջկան։ Շաբաթը մէկ քանի անգամ այցելելով անոնց իջեւանած օթէլը և մերթ ընդ մերթ ալ զանոնք ճաշի հրաւիրելով իր բնակարանին մէջ։

[illegible]

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՆԳԼԻԱ ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նորէն կը խօսուի Էտուարտ Է.ին և Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահին Մ. Էմիլ Լուպէի տեսակցութեան մը կարելիութեան վրայ։ Ամէն խարդ գիտէ թէ Անգլիոյ թագաւորը ամէն տարի բնակութիւն մը կը հաստատէ Կեդր. Ֆրանսայի մէջ, բայց այնպէս կ'ենթադրուի թէ այս անգամ Բարիզի մէջ պիտի մնայ առեն մը և այս միջոցին տեղի պիտի ունենայ երկու պետութիւններուն պետերուն միջեւ տեսակցութիւն մը, որուն համար կանուխէն կը գուշակուի թէ քաղաքական բնոյթ մը պիտի ունենայ։

Ամէն տեսակէտներով բաղձալի է որ Անգլիան և Ֆրանսան մտերմական յարաբերութիւններ տածեն իրարու հանդէպ և այս երկու մեծ ազգերուն միջեւ անտանտական յարումը ամէն օր առաւելապէս ապացուցուի, բայց ասիկա չի նշանակեր որ Ֆրանսան պիտի միանայ Անգլիոյ հետ՝ Գերմանիոյ դէմ և բացարձակապէս սխալ պիտի ըլլայ եզրակացնել Ֆրանսեւանգլիական դաշնակցութիւն մը. որովհետեւ Էտուարտ Է. և Մ. Լուպէ տեսակցութիւն մը պիտի ունենան և զուտ միջազգային քաղաքավարութեանց մեծարանքներ պիտի փոխանակեն։ Պէտք չէ մոռնալ թէ Ֆրանսան, դաշնակից է Ռուսիոյ և հետեւաբար չի կրնար եւրոպական մեծ պետութեան մը հետ ուրիշ դաշնակցութիւն մը կնքել առանց այս նոր կարգադրութեան Ռուսիոյ մասնակցութեան։ Ասիկա բնականաբար Ֆրանսեւանգլիական դաշնակցութեան մը պարագան չէր կրնար ըլլալ և ճիշդ այս բանին համար է որ պէտք է վերջնականապէս այս հաւատքը ունեցողներուն կարծիքը չակել։

Գալով Անգլիոյ և Ֆրանսայի պարզ մերձեցումին և երկու կառավարութիւններուն, այսուհետեւ մտերմական և բարեկամական յարաբերութիւններ ունենալու փափաքին, բոլորովին տարբեր խնդիր մըն է աս և ամէն կերպով այս մասին եղած ամէն ջանքերը գնահատելի արժանի են։ Ըսած էինք թէ Ֆրանսացի վարիչները այս վերջին տարիներուն մէջ ջանացած էին թեթեւցնել ազգայնականներուն՝ ժամանակ մը չափը անցած անգլիատեաց յարաբերութիւնները։ Ճշմարիտ է թէ Ֆրանսայի մէջ Անգլիոյ հանդէպ մրցակցական ոգի մը կը տիրէ, և այս զգացումը Թրանսվալի պատերազմին միջոցին արտայայտուած է ցաւալի միջադէպներով, բայց Ֆրանսացի ժողովուրդը պէտք չէ որ ուշադրութենէ վրիպեցնէ, ինչպէս չըշտեց Մ. Քամպօն, թէ տնտեսական մեծ հաւասար շահեր ունի անիկա Անգլիոյ հետ, և թէ պէտք է որ ամէն բանէ առաջ զանոնք հզօրապէս պահելու ջանքեր ընէ ան։

Էտուարտ Է.ի և Մ. Լուպէի միջեւ տեսակցութիւն մը լաւագոյն ազդեցութիւն պիտի ընէ ուրեմն քաղաքական շրջանակներուն մէջ և կը յուսացուի որ, անգլիական թերթերուն արձագանգած լուրը պարզապէս օդային արձագանգ մը չէ։

Մինչդեռ ատեն երբ Անգլիան Ֆրանսայի կը մերձենայ, Մանշէն անդին մամուլը պայքար մը կը մղէ Գերմանիոյ դէմ։ Քանի մը օր կայ «Թայմզ» յայտարարած է որ, Անգլիան պէտք չէ որ մտնար Գերմանիոյ տեսակէտներուն մէջ և ուղղակի կամ անուղղակի կերպով Պէրլինի դահլիճին գործածութեան ձեռնտու ըլլար։ Այս պարագան աւելի կշիռ կուտայ Վէնէզուէլայի դէմ անգլեւգերմանական դաշնակցութեան համար եղած բողոքներուն և կ'երեւայ թէ Լոնտոնի դահլիճը լրջօրէն ազդուած է այս բողոքներէն։ Սակայն, ասով էր որ Սկովտիոյ կողմերը զինուորական նոր նաւահանգիստ մը շինելու համար Անգլիոյ կառավարութեան տուած որոշումը պարզուեցաւ։ Եթէ Մեծն Բրիտանիոյ այս կողմին ըրած պաշտպանութիւնը ամրացնել մտածուի, պատճառն այն է որ բացարձակապէս կը կարծուի թէ հիւսիսային ծովուն մէջ հզօրապէս ազդող ծովային զօրութեամբ մը օժտուած պետութիւն մը կրնայ յարձակում մը ի գործ դնել։ Գերմանիան մինակ կը գտնուի այս պայմաններուն մէջ, և ուրեմն Գերմանիոյ դէմ է որ Անգլիան այս զգուշութիւնը ձեռք կ'առնէ, և ասիկա բաւական է ցոյց տալու համար թէ Ֆրանսան, հիմակուհիմա հեռի է Պէրլինի դահլիճին հետ մտերմական համաձայնութիւն մը կնքելէ, որ բաւական ամիսներէ ի վեր խնդիր եղած էր։ Մեծն Բրիտանիան Գերմանիոյ չի ներեր զինքը ձգած ըլլալուն համար անհանկ դէպքի մը մէջ որ վտանգի տակ դնել պարտաւորեց Միացեալ Նահանգներուն հետ ունեցած յարաբերութիւնները։

Անգլիոյ մասին, պէտք է նշանակել նաեւ զինուորական պաշտպանութեան յանձնաժողովի մը անուանումը Համաժողովին կողմէ։ Այս ծրագիրը, որ այնքան շուտով քուէարկուեցաւ, ոչ մէկ ճշմարիտ պէտքի մը կը համապատասխանէ, որովհետեւ այս յանձնաժողովը չէ որ Մ. Պռոտրիքին գործը եղող զինուորական վերակազմութեան ծրագրին համեմատ աւելի գնահատելի արդիւնքներ պիտի տայ։ Մ. Պալֆուր բացատրեց որ խնդիրը Մեծն Բրիտանիոյ զինուորական կազմակերպութեան աւելի տեւականութիւն մը տալուն մէջ է։ Դիտաւորութիւնը բնականաբար գովելի է, բայց կը հարցուի թէ, յանձնաժողովը ինչպէս ձեռք պիտի անցընէ այս տեւականութիւնը այն ատեն երբ, մեծամասնութեան իսկ վկայութեամբ, բրիտանական բանակը իրմէ սպասուածին երբեք չի համապատասխաներ։ Ճշմարտութիւնը այն է որ Մեծն Բրիտանիոյ պաշտպանութիւնը աղէկ չէ հասկցուած, և կառավարութիւնը նկատի չառներ թէ պէտք է որ կրթնի ինք բացարձակապէս ծովային զօրութեան և թէ Անգլիան զինուորական պետութիւն մը շինելու համար ձեռք առնուած բոլոր միջոցները բան իսկ պաշտպանութիւնը չեն յառաջացներ այլ ընդհակառակը, յաջորդական դիպուածներով, ասկէ վերջ աշխարհակալութեան քաղաքականութիւն մը ունենալու կարելիութիւնը, ճիշդ Հարաւ-Ափրիկեան Հանրապետութիւններուն բրիտանական պետութեան հետ միացման միջոցին՝ ձեռք առնուած քաղաքականութեան նման։

Գաղափարներու այս կարգին մէջ ինչ որ ըլլայ, մեծ բանի մը չի պիտի ծառայէ, որովհետեւ կառավարութիւնը չի համարձակիր ուղղակի հասարակութեան զգացումին դէմ դնել, որ հակառակ է Մեծն Բրիտանիոյ զինուորականացման, զինուորագրութեան և անձնական ծառայութեան եղանակը ընդունելով, որ պատճառ եղած է եւրոպական մեծ ազգերուն առաջին կարգի զինուորական մեծ պետութիւններ ըլլալուն։ Անգլիացի ժողովուրդը իրաւունք ունի յամառելու այս ընդդիմութեանը մէջ, որովհետեւ բրիտանական պետութեան պաշտպանութիւնը այնքան նշանաւոր զոհողութիւններ չի պահանջեր երբեք։ Պաշտպանութեան յանձնաժողովը որուն անուանումը դեռ նոր որոշուած է, ոչինչ պիտի փոխէ իրաց վիճակին մէջ։

(Էնտէբանտանս Պելժ)

ՄՕՆՐՕԷԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Նիւ-Եորքէն մարտ 6 թուականով կը գրեն թէ, Ամերիկացիները լուրջ նկատողութեան մը չեն առներ, Մօնրօէի վարդապետութեան մասին՝ նշանաւոր բրոֆէսէօրներու և Գերման հրապարակագիրներու իրենց ըրած դիտողութիւնները։

«Թրիպիւն» և «Նիւ-Եորք» թերթերը այս դիտողութիւնները ծաղրական բացատրութիւններով կը մեկնեն։ Կը յայտարարուի թէ խնդրոյ նիւթ եղած բրոֆէսէօրները և հրապարակագիրները կեղծ մարգարէներ են, նոյն իսկ կ'ըսեն թէ աւելի աղէկ պիտի ըլլար երբ անոնք զբաղէին միմիայն այնպիսի խնդիրներով որոնց մէջ կարենային քիչ մը կարծիք յայտնել,

Գերմանիոյ և Միացեալ-Նահանգաց միջեւ դաշնակցութեան մը մասին բրոֆէսէօր Տէլպրուքի առաջարկութիւնը, ինչքան որ փաղաքշական երեւայ «Նիւ Եորք Թայմզ»ի, Վէնէզուէլական գործին երեւոյթներուն և անոնց Գերմանիոյ դէմ առաջ բերած դժգոհութեան անտեղեակ մարդու մը առաջարկութիւնն է։

«Նիւ-Եորք Թայմզ» կը յայտարարէ սակայն թէ համակրելի է Պերլինցի խմբագրապետին որ կը յուսայ թէ Մօնրօէի վարդապետութեան ազդեցութիւնը կը վերածուի վերջապէս զօրութեան խնդիրի մը «Անոր ինչու համար Բարլամէնթը քուէարկեց հինգ նոր մարտանաւերու շինութիւնը»։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՏՐԻՏ, 9.— Գաւառային խորհուրդներու ընտրութեանց արդիւնքները դեռ ամբողջացած չեն։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ Նախարարականները կը յաղթանակեն։

ԲՐԱՀԱ.— Այէ կը հեռագրուի թէ միջօրէէն $3^1/_4$ ժամ ետքը, երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը նորէն զգացուած է։

ՀՌՈՄ.— «Թրիպունա»յի խօսքին նայելով, աստից կ'երեւի թէ Զարը Նոյեմբերին պիտի այցելէ Հռոմ, իսկ Վիլհելմ Կայսրը Մայիսին։

ՆԱՊՕԼԻ.— Վեզուվ հրաբուխը սկսաւ բորբոքիլ։ Մոխիր և հրաչէկ քարեր կ'արձակէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պատերազմական ելմտացոյցը 1903 տարեշրջանին համար 35 միլիոն 846,841 ոսկերլինի ծախք կը նախատեսէ, այն է նախորդ տարեշրջանին հետ բաղդատմամբ 3,202,000 ոսկերլին աւելի։

ՊԵՐԼԻՆ.— Ռայխսթակը ընդունեց պատերազմական ելմտացոյցին քանի մը գլուխները։ Պատերազմական նախարարը ըսաւ թէ զինուորներու հանդէպ խիստ վարմունքի դէպքերը, արդիւնք ենթասպաներու ջղային գրգռութեան, պակսած են, վասն զի ակներեւ է թէ անգթութեան այսպիսի ամէն պարագ կը պատժուի օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը, 54 տարական Միաբանութեանց արտօնութեանց վրայ, առաջիկայ Եշ., Մարտ 12, պիտի սկսի վիճաբանիլ։ Վարչապետ Մ. Քօմպ որոշեց վստահութեան խնդիր յարուցանել։ Պիտի խնդրէ Երեսփ. Ժողովէն ընդունիլ Միաբանութեանց յանձնաժողովին ջատագոված դրութիւնը։ 25 ատենաբաններ արդէն խօսք ուզած են։ Վիճաբանութիւնը առ նուազն եօթը նիստ պիտի տեւէ։ Քուէարկութիւնը Մարտ 17 կամ 18էն առաջ պիտի չկրնայ տեղի ունենալ։

—Այժէէ կը հեռագրեն թէ Փորթուկալի թագաւորը ներկայ գտնուեցաւ կուսակալին կողմէ ի պատիւ իրեն տրուած հանդէսին։ Ն. Վեհափառութիւնը վաղը Թունուզ պիտի ուղեւորի։

—Կ'ըսուի թէ Մ. Վալտէք Ռուսօ ընտրելի պիտի ըլլայ Ֆրանսական Ակադեմիային։

ՀՌՈՄ.— Զարին ուղեւորութիւնը դէպի Հռոմ յետաձգուեցաւ Նոյեմբերին։ Զարը Մայիսին Քօբէնհակ պիտի երթայ։

—Պապը այսօր կէս օրին 5000 Իտալացի, Աւստրիացի և Պելժիացի ուխտաւոր ընդունեց։

ԼԻՎՐՓՈՒԼ.— Նիւ-Եորքի լուրերը անկում կը ծանուցանեն ցորենի գինին վրայ։ 79.50, ինչ որ պատճառ եղաւ տեղւոյս գինին 6/2/50 ի իյնալուն։

ՊԵՐԼԻՆ.—Կը ծանուցուի թէ Գերմանիա յառաջիկային նաւային ցոյց մը պիտի ընէ Պրազիլիոյ դէմ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

10 Մարտ 1903

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	100 15
Րէժի	(Tab. Turcs)	374 —
Գօնսօլիտ.	(R. Turque D.)	30 —
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	126 —
Պանք. Օթթ.	(Banque Ott.)	602 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	142 50

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Վեհ. Սուլթանը ականակուռ Իմթիազի պատուանշանը շնորհեց Յունաստանի Թագաւորին։ Նոյնպէս շնորհուած են գահաժառանգ Քօնսթանթէն իշխանին՝ Ականակուռ Իֆթիխար և վարչապետ Մ. Տէլեանիսի Ականակուռ Մէճիտիյէ պատուանշանները։

Մասնաւոր պատուիրակութիւն մը Աթէնք պիտի երթայ այս պատուանշանները իրենց տէրերուն յանձնելու համար։

Աթէնքի մէջ մեծ գոհունակութիւն պատճառած է այս պատուանշաններուն շնորհումը, որ ապացոյցն է այն մտերմական կապին որ կայ Վեհ. Սուլթանին և Եորկիոս Թագաւորին միջեւ, և պաշտօնական յատկանիշը այն բարեկամական յարաբերութեան, որ վաղուց ի վեր կայ Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ։

Կը ծանուցուի թէ Հելլէն կառավարութիւնը Ս. Փրկիչ պատուանշանին մեծ խաչը պիտի տայ Բարձր. Մեծ-Եպարքոս Ֆէրիտ փաշայի և ուրիշ օսմ. բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։

—Աթէնքէն կը հեռագրեն երէկուան թուով.—Այսօր, խորհրդարանին մէջ, արտաքին գործոց Նախարար Մ. Սքուզէզ յայտարարեց թէ, Թուրքիոյ և Յունաստանի յարաբերութիւնները հիմա աւելի բարեկամական են քան երբեք։

Օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ, այսօր այցելեց վարչապետ Մ. Տէլեանիսի և ծանոյց թէ Կայսր. Իրատէ մը հրամայած է Թուրքեւհելլէն առեւտրական դաշնագիրը ստորագրել։

—Աթէնքի «Էմպրօս» թերթը խօսելով Հելլէն խորհրդարանին մէջ ելմտացոյցի վիճաբանութեանց առթեն Մ. Տէլեանիսի յայտարարութեանց վրայ, կ'ըսէ թէ վարչապետը իրաւունքով յայտարարած է որ Յունաստանի շահը կը պահանջէ լաւ յարաբերութիւններ մշակել Թուրքիոյ հետ։

ԳՈՒՐՊԱՆ ՊԱՅՐԱՄԻ հանդէսը երէկ մանրամասնաբար նկարագրած էինք։ Վեհ. Սուլթանը Սինան Փաշայի մզկիթին մէջ օրուան աղօթքը կատարելէ վերջ երբ դարձաւ Տօլմա-Պաղչէի Կայս. Պալատը, Պալատին ներքին մեծ անդուղին առջեւ կառքէն վար իջնելով կատարեց զինուոր արարողութիւնը եօթը խոյերու, որոնց բուրդը լուացուած և սանտրուած ու եղջիւրները բոլորովին ոսկեզօծուած էին և վիզերնուն մետաքսեայ սիրուն ժապաւէններ կապուած էր։

Պալատական աստիճանաւոր մը ասկեայր դանակ մը, արծաթեայ սփռէի մը վրայ մատոյց Վեհ. Կայսեր, որ դանակին սայրը թեթեւ մը քսեց խոյերէն մէկուն վիզին և ետքը խոյերը մորթուեցան։

ԳԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Վեհ. Սուլթանը լսելով որ գերման դեսպանը դարձեալ հիւանդ է, բարեհաճեցաւ անոր որպիսութիւնը հարցնել տալ արարողապետ Իպրահիմ պէյի միջոցաւ։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ նոյնպէս բարեհաճեցաւ որպիսութիւնը հարցնել տալ Ծովային Նախարար Հասան փաշայի։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպանատան նախընտիր Ա. Խորհրդական Պարոն Բէլէն երէկ Պոլիս եկաւ Արեւելեան ճեպընթացով։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՒ ԱՐԵՒ. ՌՈՒՄԷԼԻԻ արտածութիւնները 19 միլիոն ֆր.ի բարձրացած են։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Գրուեցաւ թէ, Ռումէլիի Նահանգներուն Յոյները իրենց վայելած երջանկութեանը համար երախտագիտական ուղերձներ կը պատրաստեն մատուցանելու յատուկ Կայս. Գահոյից։ Այս անգամ Կիւմիւլճինայի և Թաշոզի յոյն հասարակութեան կողմէ նոյն տեղերու մետրոպոլիտ Տ. Նիքոլաոս հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Կայս. Պալատին Ա. Քարտուղարութեան։

«Աղօթարարս իրաւասութեանը տակ գտնուող հաւատարիմ հպատակ օրթոտոքս հասարակութիւնները խնդրեցին ինձ, իրենց երախտագիտութիւնները մատուցանել յատուկ Կայս. Գահոյից այն բարիք և բարեկարգական միջոցներուն համար, զորս մեծ արդարասիրութեամբ ի գործ կը դրուին։ Ինքզինքս բարեբաղդ կը համարիմ Թաշոզ կղզիին ժողովրդեան հաւատարմական այդ զգացումները յատուկ Կայս. Գահոյից մատուցանելու մասին միջնորդը ըլլալու բաղդին արժանանալուս համար և այս առթիւ ջերմ բարեմաղթութիւններ կ'ընեմ Վեհ. Սուլթանին համար։»

—Եւրոպական թերթերը Ռումէլիի Նահանգներու ընդհ. քննիչ Հիւսէին Հիլմի փաշայի վրայ խօսելով կը գրեն. «Դեռ 50 տարու չկայ ան, և հմուտ վարչագէտ մը ըլլալէն հետ ծանօթ գրող մըն ալ է, և անուն մը ունի Պոլսոյ դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ։ Սիրուն ընթացք մը ունի և կը յուսացուի թէ պիտի կրնայ լաւ ելքի մը հասցնել Կայս. Իրատէով արտօնուած վարչական բարենորոգմանց նոր հրահանգը։

—Սէլանիկի կուսակալին հրամայուեցաւ արձակել հոն բանտարկուած քանի մը պուլկար բանտարկեալները։

—Զօրովայէն կը հեռագրեն թէ, օսմ. զինուորները ընդհարում մը ունենալով աւազակներու հետ, 12 աւազակներ սպաննուած են, իսկ մնացածները փախած են։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Տուպնիցայի մէջ ձերբակալուած 20 խռովարարներ Սօֆիա տարուած են։

—Ներքին գործոց նախարարութիւնը հրատարակած է 1902ին գործուած ոճիրներու և յանցանքներու վիճակագրութիւնը։

Կանխամտածութեամբ գործուած ոճիրներ, 336 այր և 37 կին։ Կանխամտածութեամբ չգործուած ոճիրներ 167 այր և 35 կին։ Կանխամտածուած յանցանքներ 338 այր և 25 կին։ Չկանխամտածուած յանցանք 45 այր և 7 կին։ Անձնասպանութիւն 162 այր։ Խեղդուած 16 այր։

Հրդեհներէն առաջ եկած վնասներ 353,352 մէթր։ Ողողումներէ առաջ եկած վնասներ 4,454,592 մէթր։

«ԹԱՀԻՏՐՈՄՈՍ» յունարէն թերթը դադարման դատապարտուեցաւ։

ԶԱՆԶԻՊԱՐԻ վեհապետը, որ 14 հետեւորդներով Մէքքէ ուխտի գացած էր, Ճիտտէի մէջ փառաւոր ընդունելութեան մը արժանացած է։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ մէջ ընդունուելիք նոր պաշտօնեաներուն մրցման քննութեանց մասնակցելու համար ցարդ 150 հոգի դիմած են։ Դիմողները սակաւին կը շարունակուին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԽՐՈՒՄ.— Աւստրիական Լօյտի «Քասթօրէ» շոգենաւը Ֆաթցայի առջեւ խրած է։ Շոգենաւը որ փետր. 22ին Տրապիզոնէն ճամբայ ելած էր Պոլիս գալու համար, ճամբան տասկոլի մէջի մը կը բռնուի և Եասոնի առջեւ ժայռերու զարնուելով խրամ մը կը բացուի վրան։ Այս վիճակով նաւը հազիւ կարելի կ'ըլլայ մինչեւ Ֆաթցա հասցնել ուր կը խրի աւազին վրայ։

Շոգենաւին Պոլսոյ գործակալութիւնը հրամայեց Սամսոնի նաւահանգիստը գտնուող «Էսփիրօ» շոգենաւին որ թէեւ ժամանակին Ֆաթցա հասած է բայց ազատարար միջոցներու բացակայութենէն բան մը չէ կրցած ընել, մինակ առած է «Քասթօրէ»ի ապրանքները, որոնք 100,000 ֆր.է աւելի արժէքով էին։

«Էսփէրօ» դէպի Պաթում իր ճամբան շարունակած է։ Արկածեալ շոգենաւին վիճակը ծանր ըլլալով Լօյտի «Սալցպուրկ» շոգենաւը առջի օր ճամբայ ելաւ դէպի Ֆաթցա, իր մէջ ունենալով Լօյտի Պոլսոյ ընդհ. գործակալ Մ. Պօրէսթըն։

ԳՈՂԵՐ.— Անցած եշ. գիշեր, գողեր մտնելով Պիրիոնի Իտալական հիւպատոսարանը, խորտակած են դրամարկղը և գողցած են 375000 դրախ մինոց թղթադրամ և 1000 ֆր. արժէքով զոհարեղեններ։ Գողերը ձերբակալուած են։

ԸՆԿԵՑԻԿԸ.— Գրած էինք թէ Եէնի-Պաղչէի շրջականները 10 ամսու տղեկի մը դիակը գտնուած է։ Կատարուած զննութենէն հաստատուեցաւ թէ տղեկը ծնելէն ետք վիզէն խեղդուած է չուանով մը։ Ոստիկանութիւնը ոճրագործ մայրը կը փնտռէ։

ՎԻՐԱՒՈՐ ՁԻՆ.— Էյիպի մէջ բեռնակիր կառքի մը սայլապանը Մէհմէտ, առջի գիշեր, զէնով վիճակի մէջ ձախ կողէն կը վիրաւորէ իր ձին, երբ բարկացած էր մէկ ընկերոջը։

Խեղճ անասունը դաշոյնին հարուածէն գետին կը փառի և ոճրագործը կը փախչի և յետոյ վերադառնալով երբ կը տեսնէ թէ ձին արեան լիճի մը մէջ կը լողայ, խղճի գալով կը սկսի ընկերոջը հետ կռուիլ, զայն պատճառ բռնելով աղէտին։ Մէհմէտ ձեռքի հասար երկաթը կը բարձրացնէ դէմինին զարնելու համար, բայց նոյն միջոցին կռուողները հաշտեցնել փորձող Վէլի աղա, կը ստանայ այդ հարուածը, որուն հետեւանքով գլխէն կը վիրաւորուի։

Ոճրագործը ձերբակալուած է։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՄԱՆԿԱՀԱՒԱՔՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՃԱԽԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ, 5 մարտ 1903

Ականջ ունեցողը թող իմանայ և դատէ յետագայ տողերը։

Հաւատացէք որ որչափ ալ ջանամ համառօտիւ գրել մանկահաւաքներու նոր շահատակութիւններու մանրամասնութիւնները, նորէն բաւական երկար պիտի ըլլայ։ Ուստի առանց ժամանակ կորսնցնելու սկսիմ։

Յայտնի է «Մանզումէ»ի ընթերցողներուն թէ պաշտօնազուրկ Տ. Թադէոս քհն. Փափազեանի (որ Բարիզ կը գտնուի իր երէցկնոջ) որդին՝ Մագսուտ, Քօնթէս Քօլօննոի հրահանգով Ռումանիոյ Պուքրէշ, Ֆոքշան, Քէօսթէնճէ և Պուլկարիոյ Սիլիստրէ և այլ ուրիշ քաղաքներ երթալով 7էն 14 տարեկան 8 աղջիկ և 4 տղայ կը հաւաքէ վերոյիշեալ քաղաքներու գաղութին ցուցցունելով Լուվրի Պալատին պատկերը և ըսելով թէ, ան Քօնթէս Քօլօննոի որբանոցն է, (Ահն գեղին և զերթը այդ հսկայ գեղակերտին ո՞վ չէ հաւնած և սքանչացած) ուր հայոց մատուռ կայ և իր հայրը (Թադէոս քհն.) տեղւոյն հոգեւոր հովիւն և Աւագերէցն է, թէ իր հայրը տղոց հոգեւոր պէտքերը պիտի հոգայ իսկ մայրը զանոնք պիտի խնամէ։ Սակայն այդ չարաչուք երիտասարդը չմոռնար ըսելու թէ՝ իւրաքանչիւր տղայ օրական երկու ֆրք. պիտի ունենայ և ատոնք շաբաթը կամ ամիսը անգամ մը մեծ դրամատան մը մէջ պիտի պահուին, և մինչեւ որ տղաքը 5 տարուան շրջանէն յետոյ իրենց ծննդավայրերը վերադառնան(.:.) կարեւոր գումարներ պիտի ունենան։ Այս տեսակ խաբուսիկ, խայտառակ, անխիղճ խոստումներով՝ 12 տղաքը կը յաջողի ձմրան այս ցուրտին հազարումէկ դժուարութիւններով՝ Բարիզ բերել։

Տեղիս գաղթականութիւնը երբ կը տեսնէ այդ տղաքը, ապշած զարմացած կը մնայ։ Սակայն քիչ օր յետոյ յուզիչ տեսարան մըն ալ տեղի կ'ունենայ։

Առաւօտ մը կանուխ Պօլոսեան Պօղոս Սանտալճեան որ կօշկակարութեամբ կը զբաղէր Ռումանիոյ մէջ, կը ծախէ ինչ որ ունի և իր կնոջ հետ Բարիզ համնելով Տ. Վռամշապուհ քհնյ.ի դուռը ալ կ'առնէ։ Հազիւ թէ ներս մտած՝ աղեկտուր հայրը լալագին՝ Տ. Վռամշապուհ քհնյ.ի կը հարցնէ իր զաւկին ո՞ւր ըլլալը, մինչ Տէր Հայրը կ'արձանանայ իր տեղը՝ այս յուզիչ տեսարանէն։ Յարգելի կօշկակարը՝ Տ. Վռամշապուհը Տ. Թադէոսը կը կարծէ, որովհետեւ ինչպէս վերը ըսի, այս վերջինը հոգեւոր հովիւ և աւագերէցն էր Բարիզի։ Տ. Վռամշապուհ քհնյ. ճշմարտութիւնը կը բացատրէ և կօշկակարին կուտայ Տ. Թադէոսի հասցէն և ճամբու դնելէն յետոյ, ինքն ալ քիչ յետոյ Հոգաբարձութեան կը դիմէ և եղելութիւնը կը պատմէ։

Անթել հեռագիրի նման, լուրը գաղթականութեան մէջ կը տարածուի։

Ես ժամանակին առանց չտեղեկացուցի որովհետեւ ամէն լուրերս կիսկատար պիտի ըլլային։

Խեղճ Պօղոս Սանտալճեան Տ. Թադէոս քհնյ.ին կը դիմէ, բացատրութիւն ուզելու համար։ Այդ պաշտօնազուրկ քհնյ.ն կօշկակարին կուտայ որբասէր(.:.) Քօնթէսին հասցէն որ Նուազի Լը Կրան գիւղն է, Բարիզէն շոգեկառքով մէկ ժամ հեռու։

Դժբախտ հայրը, միշտ իր կնոջ հետ մէկտեղ, կը դիմէ Քօնթէսին։ Այս անխիղճ կինը սաստիկ կերպով կը հայհոյէ ներկայացողին ինչպէս նաեւ Հայ համայնքին և անոր եկեղեցին, և երկրորդ օրը կօշկակարին աղջիկը՝ Արշալոյսը փողոցը կը թողու և իր դռնապանին տղան ետքէն կը յանձնէ այդ 11 տարեկան աղջիկը իր ծնողքին։ Ձեզ կը թողում այն պատուաւորութիւնը և տեսարանը երբ ծնողքը իր կորսուած զաւակը ձեռք կը ձգէ։

Մէկ ու կէս ամիսէ ի վեր Տէր և Տիկին Սանտալճեան թափառական և խեղճ կեանք մը ունէին։ Վերջապէս Արժ. Տ. Վռամշապուհի և Հոգաբարձութեան ջանքերով դժուարաւ 400 ֆր. հաւաքուելով այս երեք դժբախտները Ռումանիա ղրկուեցան։

Անխիղճ Տիկին Քօնթէսը, սպառնական նամակ մը գրած է Տ. Վռամշապուհին, անհամեստ զրուցաբանութիւններով, ուր կ'ըսէ թէ եթէ երբեք իրեն օժանդակ չըլլայ Հայ գաղութէն դրամ հաւաքելու, իր քովը գտնուած տղաքը իրեն պիտի ղրկէ։ Տ. Բիպարեան քհնյ. այդ նամակին բացատրութիւնը ուզելու համար Քօնթէսին կը դիմէ և այդ չարամիտ տիկինը կեղծ ու պատիր խօսքերով ներողութիւն կը խնդրէ ըսելով թէ նոյն օրը մելամաղձոտ և յուզուած ըլլալուն համար գրած ժամանակ չէ կրցած մտածել և այլն։

Տ. Վռամշապուհ քահանան ալ բան չըսեր, և մեկնած ժամանակ կը փսփսէ թէ տղաքը պարտէզը կը խաղան։ Երբ այս վերջինները հայ քահանան կը տեսնեն՝ կը վազեն վրան՝ 11 հատն ալ. (չմոռնամ ըսելու թէ Տ. Վռամշապուհ քահանան, իր կղերական սքեմով է միշտ և ուրիշ կղերականներու նման աշխարհական զգեստ չհագնիր)։ Տէր հայրը երբ կը սկսի յորդորական և խրատական խօսքեր ըսել, տղոցմէ Վահան անուն մէկը, 14 տարեկան ուշիմ և խելացի պատանի մը, և Աղաւնի 13 տարեկան, լալով քահանային կ'ըսեն.

—Տէր հայր մեզ աս տեղէն ազատեցէք։

Պատճառը կը հարցնէ Տէր հայրը։

—Որովհետեւ իրարու հետ հայերէն խօսելնուս և աղօթելնուս համար մեզ կը ծեծեն, կը պատասխանեն։

Խեղճ Վռամշապուհ քահանան լալով յուզուած կը հեռանայ՝ առանց պահպանիչ մը կարենալ ըսելու։

Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ վերոյիշեալ քաղաքներու հոգեւոր հովիւները, աւագերէցները, Թաղ. Խորհուրդները խղճի ինչ օրէնքով արդեօք այդ տղաքը յանձնեցին բաղդախնդիր Մագսուտին առանց Ս. Հայրապետին կոնդակին կամ բարձրաշնորհ Ս. Պատրիարքին կամ տեղւոյս հոգեւոր հովիւին և կամ տեղիս Հոգաբարձութեան պաշտօնաթուղթերուն կամ հրամանին սպասելու։

Տ. Վռամշապուհ և տեղիս Հոգաբարձութիւնը տեղեկագրած են Ս. Հայրապետին, Ս. Պատրիարքին, Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ Աւագերէցներուն ու Թաղ. Խորհուրդներուն և անհամբեր պատասխանի կը սպասեն։

* * *

ՇԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ.—Տեսակցութեան մը միջոցին Տ. Վռամշապուհ քահանայ Քօնթէսէն պահանջեր է որ ամէն կիրակի տղաքը մատուռ գան. սակայն տեղւոյն հեռաւորութեան պատճառով, տիկինը հաւաներ է երկու կիրակին անգամ մը ղրկել։ Ասկէ զատ Տէր հայրը խնդրեր է նաեւ՝ որ տղոց քրիստոնէական վարդապետութիւն և հայերէն լեզուն աւանդուի։ Քօնթէսը խոստացեր է (.:.) իբր թէ։

Տ. Վռամշապուհ քհնյ. ուզեր է հասկնալ թէ տղոց ապագան ինչ պիտի ըլլայ։

—Անոնց լեզու սորվեցնելով մեր Մատակարարի գաղթականութեան մէջ առեւտրական պաշտօններու ղրկել պիտի տամ, պատասխաներ է տիկինը։

* * *

ԻՄ ԿԱՐԾԻՔՍ.— Պէտք է ամենաքիչ ժամանակի մէջ այդ տղաքը չարաչար, անխիղճ կնոջ ձեռքէն առնել, որովհետեւ այդ կինը ոչ բարոյապէս և ոչ ալ նիւթապէս ապահով և յանձնարարելի կեանք մը ունի։ Ուստի Ս. Հայրապետին և Ս. Պատրիարքին ուշադրութեան կրկին և կրկին կը յանձնեմ այս պարագան և կը կարծեմ որ օգտակար կ'ըլլայ ամէն կողմ շրջաբերականներ ղրկել, որպէս զի ուր որ ալ ըլլայ առանց իրենց հրամանին՝ անոնց աղոց մասին անօրինութիւններ չըլլան։

Բ. ԹՂԹԱԿԻՑ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

Մեր ցորեկուան դէմ հրատարակուող պաշտօնակիցներէն առնելով գըրած էինք թէ Կիլիկիոյ կաթողիկոսը մեկնած է դէպ ի իր պաշտօնատեղին. մինչդեռ Պատրիարքարանէ մեզ կը հաղորդեն թէ. Ն. Ա. Ամենապատուութիւնը Երուսաղէմի մէջ կը մնայ դեռ և առաջիկայ շաբթու ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Ատանա։

Կիլիկիոյ նորընտիր կաթողիկոսը Պատրիարքարանէն հեռագրով իրեն ղրկուած 70 ոսկիի ճամբու ծախքը ստացած է։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐԸ

Մեր պաշտօնակիցներէն ոմանք ամէն օր խումբ խումբ քանդիտաներ ստեղծելու վրայ են, Պատրիարքարանի գործակատարութեան պաշտօնին համար, և ուրախալի է որ ճիշդ այդ անունները մէջտեղ հանողները հետեւեալ օրը կը հերքեն իրենց գրածները, այսպէսով թեթեւցնելով ստուար թիւը չատ մը մարդոց որոնք գուցէ կրնան չատ մը բան ըլլալ բաց ի Պատրիարքարանի գործակատարէ։

Մենք, ինչպէս առաջուց ալ ըսինք, բոլորովին լռութիւն կը պահենք այս մասին, Ս. Պատրիարք Հօր և Քաղ. Ժողովին իմաստուն Տնօրինութեան ձգելով արժանաւոր մէկու մը ընտրութիւնը, այդ տեսակ բազմապահանջ պաշտօնի մը համար։

ԿՈՎԿԱՍԻ Պիատիգորսք քաղաքին քանի մը ազգայինները հանգուցեալ Տ. Գր. Ջանշեանցի յիշատակին քանի մը աղքատ տղաք պահելու համար, 300 րուպլի հաւաքելով Պատրիարքարան ղրկեր են։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ կոնդակով Պանտրմայի Թաղ. Խորհուրդ մը կազմուած էր, բայց յիշեալները յանձն չէին առած այդ պաշտօնը։ Տեղւոյն Առաջնորդական փոխանորդ Տ. Պետրոսի թախանձանքներուն վրայ հինգ հոգի յանձն առեր են նոյն պաշտօնը ստանձնել։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Նախակրթարանի աշակերտները իբր Յիսուս Մանուկի նուէր 84 ղրշ. հաւաքելով պատրիարքարան ղրկեր են։

ԱՐԱԲԿԻՐԻ բարեջան առաջնորդ Մուշեղ վարդապետ Սերոբեան վիճակային և անձնական ինչ ինչ գործերու կարգադրութեան համար մտադիր է մայիսի սկիզբները Պոլիս գալ։

ՌՈՒՍՃՈՒՔԻ Տ. Կարապետ աւագ քհ. Պօյաճեանի 20-21 տարեկան աղջիկը հոկտ. ամսոյ մէջ անակնկալ հիւանդութեամբ մը մեռեր է։ Իսկ Տէր հայրը սրտին կսկիծէն հիւանդացեր և քանի մը օրէ ի վեր եկեղեցի չէ իջած։

Մեր ցաւակցութիւնները յիշեալ Տէր Կարապետ հօր և իր պարագաներուն։

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ Ս. Յակոբ եկեղեցիին նորոգումը [illegible] Սըմբատեան էֆ.ի ծախքով որ մտադիր է այդ աղքատիկ թաղին վարժարանն ալ նորոգել, բան մը որ այնչափ զգալի դարձած է։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ Պատր. փոխանորդ Տ. Եղնիկ Ծ. Վ. Գալըստեան տեղւոյն եկեղեցական բարոյական և կրթական կարօտութիւնները մատնանիշելով կարող և հմուտ վարդապետի մը առաքումը խնդրած է իբր առաջնորդական փոխանորդ։

ՄԵՂԱՆԻԿԻ հոգեւոր հովիւ Տ. Մըկրտիչ քահանայ Զըլղատեան, Փետր. 23 ին ճամբայ ելած է դէպի Մանասթր. տեղւոյն պանդուխտ հայերը հոգեւորապէս մխիթարելու համար։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ այսօր նիստ պիտի գումարէ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ։ Երէկ և առջի օր բոլոր անդամներուն հրաւիրագրեր ղրկուեցան։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը առջի օր. Կրօն. Ժողովոյ Ա. Ատենապետ Տ. Գրիգորիս Ս.Արքեպսկ. Յովհաննէսեանի այցելեց։

ՎԱՐՁԱԿԱՆ շրջանակներու մէջ խորհուրդ մը չկայ Ելեւմտից Հոգաբարձութիւն կազմելու Պատրիարքարանի համար։ Ինչ որ Պատրիարքարանի սեփական ելեւմուտքին կը վերաբերի կը տնօրինէ Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ Դիւանապետներէ բաղկացած յանձնաժողովի մը ձեռքով։ Ելեւմտից Տեսչութիւնը ջնջուած է, եւ Միհրան էֆ. Զօպանեան լոկ Ելեւմտից Դիւանին տեսուչն է։ [illegible] Տնտեսական Խորհուրդը, որ կը չինէ և կը քննէ Պատրիարքարանի ելմտացոյցը։ Այս կարգադրութիւնները փոփոխելու պէտք չի տեսնուիր։

ԿԻՒՐԻՆԻ Տ. ՅԵՍՈՒ ՔԱՀԱՆԱՆ

Երէկ մէկ քանի ծանօթ ստորագրութիւններով նամակ մը ստացանք Կիւրինէն, աւելորդ է ըսել թէ յաւիտենական Տ. Յեսուին խնդրին նկատմամբ։

Նամակագիրները 70—80 տարեկան ծերունիներ մասնաւոր աղերսագիր մըն ալ ներփակած էին Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հասցէին, մէկիկ մէկիկ թուելով Կիւրինի Ջախ-Ջոր թաղի եկեղեցիին ու դպրոցին անկերպարան վիճակը ու լքուած կացութիւնը։ Մենք նամակը չյանձնեցինք Ս. Պատրիարք Հօր, անոր համար որ չուզեցինք անգամ մըն ալ ժամավաճառ ընել Նորին Ամենապատուութիւնը, որ արդէն Կիւրինցիներէն աւելի լաւ ուսումնասիրած է այս տաղտկալի խնդրին ամէն երանգները։ Շիտակը խելք չենք կրնար հասցնել թէ սին վիճաբանութեան մը համար ինչպէս տարիներով կը զբաղին, և չբաւականանալով իրենք իրենց մէջ վիճիլ, նոյն իսկ Սըվազի Առաջնորդարանը ու Պատրիարքարանն ալ կը զբաղեցնեն։

Խնդիրը ի՞նչ է։

Արմենակ Բանեան անուն պատանի մը չապիկ պիտի հագնի կամ չպիտի հագնի։

Անհաւասիկ տղու մը այս չապիկ հագնելու և չհագնելու խնդիրն է որ տարիներէ ի վեր յուզած է Կիւրինի հայ հասարակութիւնը, որոնք երկու կուսակցութիւններու բաժնուած, ամենէն անլուր և ամէնէն աններելի արարքները կը գործեն ի վնաս եկեղեցիին և դպրոցին։ Տ. Յեսու քահանայ իր համախոհներով կը պաշտպանէ ա'ս Արմենակ Բանեան ըսուած տղուն, որ այնչափ արատ բերաւ Տ. Յեսուի քահանայական Ս. պատուոյն։ Ուրիշներ՝ վէճը, կուսակցութիւնը սիրող աշխարհականներ, ինչ կ'ուզեն թող ըսեն, միթէ քահանայի մը կը վայլէ՞ պատանիի մը օծիքէն բռնել և զայն չվտարել իր քովէն, հակառակ ամէն կողմէ եղած քննադատութիւններուն։ Քրիստոսի պատուէրը ա՞յս է միթէ. մեր երկնաւոր վարդապետը չէ՞ հրամայած թէ՝ եթէ աջ ձեռքդ քեզի կը գայթակղեցնէ կտրէ զայն ու նետէ, հիմա այս Արմենակ պատանին գայթակղեցուցած է Կիւրինի ժողովուրդին մեծագոյն մասը, որոնք մինչեւ Սըվազ երթալ անձամբ գանգատիլ յանձն առած են. արդ՝ ինչո՞ւ կը դեգերի Տ. Յեսու, ինչի՞ կը սպասէ, արդեօք դատապարտութեա՞ն մը կամ հայ կղերականութեան արատ բերող մակդիրի մը։

Խմբագրութեանս մէջ մարդիկ կան որոնք կը ճանչնան Տ. Յեսուն, գիտեն անոր կարողութիւնը ու ազնիւ նկարագիրը, ինչ եղած է արդեօք որ այսչափ արժանաւոր քահանայ մը գործիք դարձած է երկու կուսակցութիւններու ձեռք։ Չի՞ կրնար կորովի որոշումով դուրս վտարել ա'ս Արմենակը ու անգամ մըն ալ հետը խօսք չխօսիլ. միթէ կ'արժէ՞ այսչափ չնչին յամառութեան մը համար երկու տարի վիճել և երկու անգամ Սըվազ երթալ գալ։

Բայց մենք քահանան այնչափ մեղապարտ չենք գտներ, որչափ զայն իրենց ձեռք գործիք ընելով անձնական կիրք յագեցնող անձինքը։

Քաջայոյս ենք որ հոգեւոր իշխանութիւնը կտրուկ որոշում մը կուտայ այս գառն խնդիրին, որուն վրայ խօսիլ և զայն լրագրական ասպարէզը հանելն իսկ անպատշաճ է։

ԶԱՐՇԱՆՊԱԼԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զարշանպալէն «Տեղացի մը» ստորագրութեամբ նամակի մը մէջ կը կարդանք.

«Վերջացող տարիի նոյմ. 17ին, Թէրմէցիներու փափաքներուն համաձայն, տեղւոյս Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ քահանայ ձեռնադրուեցաւ բնիկ Կիրասոնցի տիրացու Նշան Ղուկասեան, որ 10—15 տարիներէ ի վեր հոս բնակութիւն հաստատած և ընտանիք կազմած էր։ Ձեռնադրութիւնը կատարեց վիճակիս առաջնորդ Գեր. Տ. Յակոբ Աչոտ եպիսկոպոս և տիրացուն կոչուեցաւ Տ. Վահան։

—Պայպուրտի Քասնտրա գիւղէն Սիմոն Սէօհպէթեան անուն մէկը որ տարիէ մը ի վեր բեռնակրութեամբ կը զբաղէր հոս, վերջերս Իբրանոսեան եղբարց վաճառատան գործակատար Եօրկիի և իր արբանեակներու համոզումով բողոքականութիւնը կ'ընդունի և միսիօնէրական պսակադրութիւնով կ'ամուսնանայ այրի կնոջ մը հետ։ Տեղւոյս Թաղ. Խորհուրդը իմանալով որ յիշեալ Սիմոնը արդէն ամուսնացած և զաւակներու ալ տէր է եղեր, կը փութայ հեռագրով տեղեկութիւն ուզել Պայպուրտէն և նոյն տեղի առաջնորդական տեղապահ Տ. Արիստակէս Վ. Խաչատուրեան կը գրէ թէ յիշեալը հոն ձգած է կին մը և երկու զաւակներ։ Խնդիրը իմաց կը տրուի Առաջնորդ Սրբազանին և Տ. Յակոբ Աչոտ եպսկ. ստուգելով որ վերոյիշեալ Եօրկիի այս կարգի չահատակութիւնները առաջին անգամը չէ որ ի գործ կը դրուին, կը փութայ միջոցներ ձեռք առնել թէ՛ բարեխնամ կառավարութեան և թէ՛ Իբրանոսեան վաճառատան վարիչներու մօտ, հեռացնելու համար այդ մարդը իր գործէն ու տեղէս։ Առաջնորդ Սրբազանի այս ձեւին ցոյց տուած ջանքն ու աչխատութիւնը արդարեւ գնահատելի է և ամբողջ Զարշանպալցիք չատ գոհ մնացած են այս կերպով պատժուիլը տեսնելով այն մարդուն որ տեղւոյս մէջ քար գայթակղութեան եղած էր երկար տարիներէ ի վեր։

—Վերջերս քաղաքիս մէջ մեռաւ Աստուածատուր էֆ. Գարաճէլեան համակրելի անձնաւորութիւն մը որ իր ազնիւ բնաւորութեամբը ամէնուն սէրն ու յարգանքը վայելած էր։ Հանգուցեալը հանրօգուտ կեանք մը ունեցած էր և Զարշանպալցիք, առանց բացառութեան լացին իր կորուստը»։

ՁԱՅՆ ՄԸ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԷՆ

ՀԻՒԱՆԴ ԳՐԱԳԷՏԻ ՄԸ ՆԱՄԱԿԸ
ՄԵՌԱԾ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՄԱՐԴՈՒ ՄԸ ՎՐԱՅ

Խմբագրութիւն «Մանզումէի Էֆքեար» օրաթերթի

Ս. Փրկչեան վանքի մատրան մէջ կատարուեցաւ մահուան տխուր արարողութիւնը Նազարէթ էֆէնտի Այանեանի, որուն կը նախագահէր Բէժմխու վիճակին հրաժարեալ վանահայր առաջնորդը Գեր. Վարդան (Ջուչտակ) վարդապետ Բրոխորեան, որ այժմ Ս. Փրկչի մատրան ալ թէ՛ քարոզիչն և թէ քահանայագործն է. իրեն չուրջն ունենալով Ազգ. Հիւանդանոցի դպրաց դասն և Մաքրի Գիւղի Արժ. Տէր Պետրոս քահանան։ Եկեղեցին չքեղօրէն լուսազարդուած էր. Ներկայ էր Ազգ. Հիւանդանոցի պաշտօնէութիւնն ամբողջ որ, ի դիմաց հաստատութեան, գեղեցիկ ու չքեղ ծաղկեփունջ պսակ մը դրած էր թառամած Նազարէթ էֆէնտիին դագաղին վրայ։ Մեռելական թափօրին չքադիր ներկաներուն մէջ կը տեսնուէին պատուարժան Տեարք,

Մանուկ էֆ. Արզեան պարթեւ հասակովը, նահապետական դէմքով, առեւտրական ջերմեռանդութեամբն ու մարդասիրական գործերովը ամէնուն ծանօթ։ Կարապետ էֆ. Քիւրքճիխանլեան, Օհաննեան Կարապետ էֆ., Գույումճեան Յարութիւն էֆ., Սարգիս էֆ. Կիւմչեան, Պօղոս էֆ. Մարգարեան, Տիգրան էֆ. Սըրէշէրեան, Հանգուցեալ Իլիաս պէյի որդին, Յովհաննէս էֆ. և ուրիչ պատուաւոր ազգայիններ, որոնք հակառակ օդին խստութեան և ճանապարհին ցեխոտ ու խորտ ու բորդ դժուարութեան, փութացած էին իրենց տխուր յարգանքի վերջին պարտքը վճարելու. սրտառուչ էր տեսնել զինք խնամող հիւանդապահներու իրենց պաշտօնական ճերմակ վերարկուով տրամադէմ յուղարկաւորիլը։ Հանգուցեալը խելացի և գործունեայ Կեսարացի ազգայիններէն լինելով. առեւտրական փայլուն անցեալ մը ունեցած է, Թաղային գործոց մէջ խորհրդականի պաշտօն վարած է, նպաստած է բարեգործական ձեռնարկներու։ Նշանաւոր Անանիատիսի հէլլէնուհի օրիորդն իրեն կին առած է հայ պսակով և այսօր իր այրին ջերմեռանդ հայուհի մըն է։

Հանգուցեալն հիւանդութիւնն անբուժելի էր. և երբ երկրորդ անգամ ազգային յարկին մէջ մասնաւոր խընամքներով դարմանուիլ եկած էր. արդէն կեանքը իւղը հատած կանթեղի էր դարձած։ Իր այրւոյն հետ կը թողու երեք զաւակներ, որոնց կրտսերագոյնը աղջիկ, երկուքը մանչ. մեծը հազիւ 14 ամեայ, զորս հանգուցեալն կրտսեր եղբայրը Միհրան էֆ. Այանեան Պէրպէրեան վարժարանի մէջ բարեկրթել կուտայ. ինքն ամուսնացած՝ սակայն զաւակազուրկ լինելով, իր եղբօր զաւակները իրեն որդեգրածի պէս կը խնամատածէ զանոնք։ Լուսահոգին որուն հետ մէկ սենեկի մէջ 20 օրուան չափ հիւանդակից ընկեր եղած էր, թէպէտեւ գիտէր թէ ծանր էր և մահացու իր հիւանդութիւն, սակայն միշտ հետաքրքիր էր տօքթօրներուն՝ մեզ հետ փրանսերէն խօսակցութենէն լսել իր հիւանդութեան մասին նպաստաւոր տեղեկութիւններ։ Ես ալ չդայլելով խանդաղատանքս ու արգահատանքս մինչեւ գարուն նորէն երիտասարդացածի չափ քաջառողջ պիտի լինիս, եղբ՛, կ'ըսէի։ Որքան կը հրճուէր ու կը մխիթարուէր ո՛վ յոյս, դիակին իսկ կեանք կը ներշնչէ։ Թէև ես քանի մը օրէն առանձին սենեակի մը մէջ կը դարմանուէի, սակայն ամէն օր, գիշեր թէ ցերեկ այցելելիս կարօտնալը գիտնալով, կ'երթայի սիրտ տալ իրեն, որուն սիրտն ու երիկամունքը վաղուց հատած էին։ Սրտախտ էր։

Վերջին օրը՝ որ այլ եւս հոգեվարքի հանգիստն ու քունն էր որ կը տիրէին վրան, և վերջին անգամ բաց աչքով նոր տեսած էր կինը, զաւակներն ու եղբայրը, գոհ ու հպարտ սրտով մը պատմեց ինձ, իւր սիրելեաց ներկայութենէն զգացած ուրախութիւնը։ Աչքերն արդէն խոլոր մոլոր կը նայէին, լեզուն դանդաղած էր և շրթնքը մարելիք ջահին վերջին առկայծումներն էին։ «Քիչ մը կարդա «Մանզումէ»ն, ըսաւ. զոր չատ կը սիրէր և ամէն օր կ'առնէր, հիւանդաց կուտար. իրեն հետեւելով ուրիչ հիւանդներ ալ «Մանզումէ» առնել սկսած էին։ Ես ալ Պատրիարքարանի լուրերէն մէկ երկու հատ կարդալէս յետոյ, «աչքդ լո՛ւս. ահա լրագիրն անգամ լսեր է առողջանալդ և ահա կը գրէ. «կը լսենք թէ Այանեան Նազարէթ էֆէնտին օր քան զօր աւելի առողջանալու վրայ է...» Անպատում ուրախութեամբ համակուած. «Ա՛լ աչքս բաց չեմ մեռնիր, անունս յիշուեր է «Մանզումէ»ի մէջ». մրմնջեց. «Ա՛լ դուն ալ հանգիստ եղիր, իրիկունը կը տեսնուինք» ըսած, մեկնած էի քովէն։ Հազիւ երկու ժամ անցած էր, և ահա գուժեցին հիւանդապահ պաշտօնեայք իր մահը։ Բարի, առաքինի և հեզահամբոյր անձ մ'էր։ Գիշեր թէ ցերեկ ժամ առ ժամ եղբօր կողմանէ մասնաւորապէս վճարուած հիւանդապահք կը հսկէին ու կը խնամէին։

Այս քանի մը տողերը գրեցի ձեզ հիւանդ ընկերի մը ինձ կտակած պարտքը կատարելու համար. «Թէ որ ես քեզմէ առաջ մեռնիմ հոս, «Մանզումէ»ին մէջ անպատճառ զիս լրագիրը պիտի անցնես» ըսած էր։ Ի յիշատակ հանգուցեալին և ի մխիթարանս իւր բարեբար և զաւակացն ու ընտանեաց պաշտպան հարազատին, հաճեցէք սոյն տողերը հրատարակել ձեր ժողովրդական թերթին մէջ։

ԱՐՄԷՆ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

Մեր մեծայարգ պաշտօնակից Տիգրան էֆ. Ճիվելեկեան (Տէր և Տնօրէն «Ճերիտէի Շարգիէ» և «Սուրհանդակ» օրաթերթերու) ցաւալի կորուստ մը ունեցաւ յանձին իր մեծ եղբօր՝ Յովհաննէս էֆ. Ճիվելեկեանի, որ առջի գիշեր իր մահկանացուն կնքեց իրենց Բերայի բնակարանին մէջ։

Հանգուցեալը սեղանաւորական հրապարակին վրայ երբեմն խիստ փայլուն դիրք մը գրաւած և ետքը իր եղբօր՝ Տիգրան էֆ.ի օրաթերթերուն վարչական ճիւղը ստանձնած էր, զոր մինչեւ մեռած օրը կը վարէր օրինակելի կարգապահութեամբ։ Կայս. կառավարութենէն վարձատրուած էր Սալիսէի աստիճանով։ Հեզահամբոյր բնաւորութեան տէր, ընկերական անձնաւորութիւն մ'էր։

Մեր ցաւակցութիւնները՝ հանգուցեալին մեծայարգ եղբօր և պարագաներուն։

Տէր և Տիկին Տիգրան Ճիվելեկեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Կարապետ էֆ. Պօյաճեան և որդին, Տէր և Տիկին Յովսէփ էֆ. Համամճեան և զաւակունք, Դասպար էֆ. Նէվշէհիրլեան, Օրիորդք Տիւրիկ և Աննիկ Նէվշէհիրլեան, Տէր և Տիկին Միհրան էֆ. Մանուէլեան և զաւակունք, Միհրան էֆ. Ճիվելեկեան, Կարապետ էֆ. Ճիվելեկեան, ինչպէս նաեւ Զօլաքեան ընտանիքը ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը իրենց եղբօր, մօրեղբօր, հօրեղբօր և հօրեղբօրորդւոյն,

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ՃԻՎԵԼԵԿԵԱՆԻ

ՈՂԲԱՑԵԼ

«ՃԵՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ» ԵՒ «ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ» ՕՐԱԹԵՐԹԵՐՈՒ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՏԻԳՐԱՆ ԷՖԷՆՏԻ ՃԻՎԵԼԷԿԵԱՆԻ

որ հանգեաւ ի Տէր երէկ երեկոյ, կազդուրեալ Եկեղեցւոյ Ս. Խորհուրդներով։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի Չորեքշաբթի առաւօտ ժամը 4ին, Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցին. ի Թագսիմ, ուր արդէն փոխադրեալ է հանգուցելոյն մարմինը։

Բերա, 24 փետր. 1903

☞ Տես Խաչատուրեանի պարի ծանուցումը Դ. երես։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Եօհ. Ուս. տրին ազչ. գար.	32—26$\frac{1}{2}$
» » էն երեքսէք	32 28$\frac{1}{2}$
» » էն աչաղը	32 25$\frac{1}{2}$
Րուժէլի չըմէն. ազչմ գրնա.	123 - $\frac{3}{4}$
» » էն երեքսէք	124—$\frac{1}{8}$
» » էն աչաղը	123 - $\frac{5}{8}$

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Րէժի ագսիօնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—20
» Բ.	—90
Թրամվայ	6 05
Ժուխանս	1—60
Օպլիկասիօն Թրամվայ	493—
Ասիւրանս	4—22$\frac{1}{2}$
Գօֆֆօրասիօն	0—05
Գումէրսիալ	0—11
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն	266—
Լօրիօմ	93 —
Պանգ Նասիօնալ տը Կրէգ	418 - 50
Թրանսվաալ	145 —
Րըխթըմ Թահվիլաթը	496—
Անատօլը չըմ ագսիօնը	12 - 55

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղչ.ատն	ղչ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	107—38
Մէթալիք	106—
Ինկլիզ ալթունը	110—02
Ֆրանսըզ ալթունը	87—35
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպօն զայմէսի	8 60

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 9 մարտ

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը	91—37
Օսմ. » գարանտը	29 - 63
» » Բ	60—25
» » Դ	31—75
Օսմանլը Պանգասը	14—
Մըսըր Տուպ. մուլթ	107—75
Պուլկար իսթիգրազը	92—
Գամպիօ Բարիզ 3 ամ վատէ	25—37$\frac{1}{2}$
Թրանսվաալ	5—50
Շարթրէտ	3 - 25

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՐ 9

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՀԱՊԵՏԸ

ՎԷՊ

ԺԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

6.

«Լէնտա»ն

Կնոջ այս ձայնը ելեքտրական ցնցում մը ազդեցութիւնը ըրաւ վիրաւորին վրայ, որ նորէն աչքերը բանալով ու չուրջի տեսարանը դիտելով,

—Հոս խօսողը ո՞վ է, ըսաւ խաժոռ ձայնով մը։

—Ե՛ս, պատասխանեց խորոխտօրէն կինը, իրեն առջեւ իյնալով։

—Ո՛հ. յարեց վիրաւորեալը, կրկին պառկելով մի՛չա անիկա...

—Այո՛, մի՛չա ես, մի՛չտ ես, Տօն Թատէօ, ե՛ս, որուն օգնութիւնները մերժեցիք և որ մահէն ազատեց ձեզի, հակառակ ձեր կամքին։

—Ո՛հ, այս բանը չատ դիւրին էր ձեզի համար Տիկին, պատասխանեց վիրաւորեալը արհամարհանքով։ Միթէ իմ դահիճներուս հետ աղէկ չէ՞իք։

Կինը այս կծու պատասխանին վրայ բարկացաւ ու ոտքը գետին զարնելով,

—Նախատինք չեմ ուզեր, ըսաւ, ես ազատեցի ձեզի, ես կին եմ և դուք իմ քովս էք հիմա։

—Ճշմարիտ է պատասխանեց մարդը նորէն ելլալով և խոնարհելով կնոջ առջեւ ծաղրութեամբ, ատոր վրայ չէի խորհեր Տիկի՛ն. ձեր քովն եմ։ Հետեւաբար բարութիւնը ունեցէք ցուցնելու ինծի ձեզմէ հեռանալու ճամբան։

—Այնքան մի՛ աճապարէք։ Տակաւին ձեր ուժը այնքան աղէկ եկած չէ։ Ասկէ քանի մը քայլ անդին, թերեւս նորէն իյնաք ու այս անգամ, հաւատացէք որ եթէ բռնուիք, ալ չէք կրնար ազատիլ։

—Եւ սակայն ո՞վ կ'ըսէ ձեզի Տիկին թէ, ես նախամեծար չեմ սեպեր երկրորդ անգամ բռնուիլը քան ձեր քովը երկար ատեն կենալը։

Վայրկեան մը լռութիւն տիրեց, որու միջոցին երկուքն ալ իրարու երես նայեցան։ Յետոյ կինը խօսք առնելով, ըսաւ.

—Մտիկ ըրէք ինծի, Տօն Թատէօ, ձեր բոլոր ջանքերուն հակառակ, ճակատագիրը կամ աւելի լաւ, իգական հնարամտութիւնը որուն ոչ մէկ բան կ'ընդդիմանայ, մեզի մէկտեղեց։ Եթէ կ'ապրիք, եթէ ձեր ստացած վէրքերը թեթեւ են, պատճառը այն է որ ոսկի վճարեցի ձեզ բռնող զինուորներուն։ Երկար ատենէ ի վեր կ'ուզէի լսել ձեր բերնէն թէ ինչո՞ւ մերժած էիք զիս։ Հիմա ատենն է, չէք կրնար խուսափիլ։ Քիչ մը չնորհք ունեցէք ուրեմն։ Եթէ ոչ բարեկամ, գոնէ իբրեւ անտարբերներ պիտի զատուինք մէկզմէկէ երբեք մէյ մըն ալ զիրար չտեսնելու համար։ Առանց ձեզմէ երախտագիտութիւն սպասելու, դուք կեանք կուտաք ինծի։ Գոնէ այս ծառայութեան համար ստիպուած էք մտիկ ընել զիս։

—Է՛հ, Տիկին, յարեց հպարտութեամբ Տօն Թատէօ, անանկ կը կարծէք որ ձեր ըրածը իբրեւ ծառայութի՞ւն կ'ընդունիմ։ Ո՛ր իրաւունքով կեանքս ազատեցիք։ Ինծի չէք ճանչնար դուք. եթէ կը կարծէք որ ձեր արցունքներէն պիտի մեղմանամ։ Ո՛չ ո՛չ, երկար ատեն ձեր գերին եղած եմ, բայց փառք Աստուծոյ, այսօր ա՛լ կը ճանչնամ ձեզի, իմ ու եղբայրներուս դահիճ Պիւսթամէնթէ բռնակալին Լինտա տարփուհին որ ինծմէ սպասելիք բան մը չունի։ Ինչ որ ըսէք, ինչ որ ընէք, անօգուտ պիտի ըլլայ։ Չի՛ պիտի պատասխանեմ։ Խնայեցէք ձեր կեղծ ու պատիր քաղցրութիւնը որ չի պատշաճիր ո՛չ ձեր նկարագրին և ոչ ալ ձեր՝ կեանքը հասկցողի գաղափարին։ Խենթի պէս սիրեցի ձեզ, երբ Մարի կը կոչուէիք, երբ պզտիկ էիք տակաւին, անարատ և մաքուր, ձեր հօրը ողջութեանը։ Այն ատեն ուրախութեամբ կը զոհէի կեանքս և երջանկութիւնս, ձեզի համար. գիտէք դուք այս պարագան, Տիկին. չատ անգամներ, իմ անսահման սիրոյս փորձը տուած եմ ձեզ, բայց ես չեմ ճանչնար Լէնտան, այն կինը որ իբրեւ Կայէն կ'երեւայ ինծի, այն կինը որ կը յանձնուի դիւրաւ, անխտրով մէկուն մէկալին։ Քաշուեցէ՛ք, Տիկին, ձեր և իմ մէջս կապակցութեան բան մը չկայ երբեք։

Ու հեղինակաւոր ձայնով մը, սաստեց որ հեռանայ քովէն։

Կինը մտիկ ըրած էր զայն, աչքերը կը մարմրէին, կուրծքը կը բաբախէր կատաղութենէն և ամօթէն ու քրտինքը կը վազէր երեսէն։

Երբ վիրաւորեալը լռեց, անոր ձեռքը սեղմեց ուժգին և անոր դէմքը իրենին մօտեցնելով,

—Ամէն բան ըսի՞ք, ըսաւ ցած ձայնով։ Երեւս ամէն բան նետեցի՞ք, տակաւին աւելցնելիք բան մը չունի՞ք...

—Ոչինչ, Տիկին, յարեց մարդը արհամարհանքի չեչտով մը։ Երբ որ ուզէք կրնաք կանչել ձեր մարդասպանները, պատրաստ եմ զանոնք ընդունելու։

Եւ նորէն ինկաւ իր անկողինին վրայ ու սպասեց աներեւակայելի անտարբերութեամբ մը։

7.

Այր եւ կին

Տօնա Մառիա, հակառակ Տօն Թատէօին ծանր արհամարհանքին, ետ չի կեցաւ տակաւին իր յոյսերէն։

Երբ անիկա կը յիշէր առաջին տարիները, իր սէրը Տօն Թատէօին նկատմամբ և անոր զինքը ո՛ր աստիճան պաչտելը, իր ամէն մէկ քմահաճոյքներուն առջեւ անոր գերի ըլլալը, չէր կրնար համոզուիլ թէ անիկա այսքան փոխուած կրնար ըլլալ, իր այն ատենուան ունեցած յարումներէն բան մը պահած չըլլալու աստիճան։ Իր հպարտութեան չէր ձգեր որ իր ազդեցութիւնը կորսնցուցած ըլլար այս ազնիւ մարդուն վրայ, զոր այնքան երկար ատեն խաղցուցած էր, իր բոլոր քմահաճոյքներուն ճնչումներուն տակ։

Անանկ կու գար իրեն որ, չատ մը մարդերու պէս. Տօն Թադէօ, իր արժանապատուութեանը մէջ խորապէս վիրաւորուած, կը սիրէր զինքը տակաւին, և թէ անոր իրեն ուղղած յանդիմանութիւնները, իրենց բոլոր ուժգնութեանը մէջ կայծերն էին այն գէչ կերպով մարած կրակին որ անոր սրտին խորը կը մխար և որուն բոցը ինք պիտի վերակենդանացնէր։

Դժբաղդաբար, Տօնա Մառիա չէր ուսումնասիրած մարդը։ Տօն Թադէօ, իր աչքին կ'երեւար գերի մը, հլու և հպատակ, և չէր կարծեր որ զինքը սիրող մարդուն այս երեւութական տկարութենէն զատ, անոր մէջ գոյութիւն կրնար ունենալ նաեւ անսովոր կորով մը, որ անոր նկարագրին հիմը կազմէր։

Սակայն և այնպէս իրենց սիրոյն պատմութիւնն իսկ այս կորովին ու ոչ մէկ բանէ կասող կամքի մը ապացոյցն էր պարզապէս։

Տօնա Մառիա, այն ատեն տասնըչորս տարեկան, իր հօրը հետ կը բնակէր Սանթիակօի չրջակաները։

Իր մայրը զինքը ծնելէն յետոյ մեռած էր, և ինքը մեծցած էր ծեր մօրաքրոջը Առկիւսին չնորհիւ, որ իր քրոջը աղջկանը սրտին մէջ ոչ մէկ սիրահարի բոյն դնել թող կուտար։

(Շարունակելի)

)(95)(

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՄԱՐՔ ՄԱՐԻՕ

ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ

ԺԲ.

Պզտիկ Լանտրին

Արդարեւ այդ սենեակը դեռ պահած էր իրեն, որպէսզի եղբօրը համար գործածէր պէտք եղած ատեն։

—Տեղեկութիւններ պիտի առնուին, ըսաւ ոստիկանապետը։ Շատ երկար պիտի չը տեւէ, բայց մինչեւ ան ատեն ես ստիպուած եմ իմ արամադրութեանս տակ պահել ձեզի։

Տղուն աչքերէն յաղթական փայլ մը անցաւ։

—Զիս կը ձերբակալէ՞ք ուրեմն..., պոռաց Լիւսիէն՝ բարկութենէն դողդղալով։

—Չեմ կրնար ձեզի ազատ ձգել այս տեղեկութիւնները հաստատելէ առաջ, պատասխանեց ոստիկանապետը։

—Ա՜հ, չա՜տ տարօրինակ բան մը՛ն է այս... Ուրեմն աղու մը ամբաստանութիւնով պարկեշտ մարդ մը կը ձերբակալէ՜ք... առա՛նց ապացո՛յց մը ունենալու... առանց պաշտօնական թուղթի, և հետեւաբար առանց կանոնի, բանի, ու անիրաւօրէն... Պա՛րոն, որքան որ ես օրէնքը գիտեմ, օրինական թուղթ մը պէտք է մէկը ձերբակալելու համար։

—Դուք երբէք ձերբակալուած չէք, ըսաւ ոստիկանական խորհրդականը, որ տեսաւ թէ խնդիրը տարօրինակ հանգամանք մը կ՚առնէր. Ժողովուրդին յուզումը ձեր ձերբակալումին պատճառ մը կրնայ համարուիլ. և մանաւանդ այն պարագային մէջ՝ ուր այս աղուին ամբաստանութիւնն է պատճառը, որ ձեզ լաւ կը ճանչնայ։ Ահա հիմա ալ ժողովուրդին յուզուելուն ու խռովուելուն պատճառն է որ երկու ոստիկանական պաշտօնեաներ ձեզի հոս առաջնորդած են։ Ես իմ պարտականութիւնս կը կատարեմ հիմա, ու միւսը Պ. ոստիկանապետին ու նախագահին կը մնայ, այսինքն ճշդելը թէ. այդ արարքին հեղինակը իրաւամբ դո՞ւք էք թէ ոչ։

—Պիտի տեսնանք...

—Մենք դեռ սպասելու պէտք ունի՛նք, հարցուց Սէն-Նիքօլա վարժարանին Ֆաէսը։

—Ո՛չ, պատասխանեց ոստիկանական խորհրդականը։ Պ. ոստիկանապետը եթէ պէտք ունենայ կանչել կուտայ ձեզ։

Կրօնաւորը բարեւեց ու մեկնեցաւ պզտիկին հետ, որ գողին աղջիկէն անցած առանը արհամարհանքի, յաղթութեան ու տաղտութեան ակնարկ մը նետեց անոր վրայ։

Ոստիկաններէն մէկը իրեն ցած ձայնով տրուած կարգ մը հրամաններ առնալէն ետքը դուրս ելաւ ոստիկանատունէն, և Պուալօ փողոցը գնաց։

Ժանին ամուսինը ոստիկանի մը հսկողութեան ներքեւ, առաջնորդուեցաւ ոստիկանատան խորհրդարանը, ուր զինուորը իրեն քով հաստատուեցաւ։ Այսպէսով տեսակ մը բանտարկութեան տակ կը դնէին զայն։

Քանի մը վայրկեան ետքը ոստիկանապետը ներս մտաւ, և անցած դարձածներուն հասու ըլլալէն ետքը յիշեց Լավիսա, Ֆլէօրէ ու ընկերութեան դրամատան գողութիւնը, որովհետեւ դէպքին օրը նոյն թաղի հսկողութեան կարգը իրն էր։

Լիւսիէն տը Ֆավրէօզ չարունակեց իր ինքնապաշտպանութիւնը պզտիկ Լանտրիի ամբաստանութեան դէմ, բայց ոստիկանապետը անոր պատասխանելով ժամանակ կորսնցնելէ առաջ որոշեց անմիջապէս Գրէտի Լիօնէ երթալ, տեղեկանալու համար որ, այդ ամբաստանեալը գողութիւն ըրած օրը հոն մէկուն չէ՞ր երեւցած։

—Ասիկա ոչ թէ միայն ակներեւ ապացոյց մը պիտի ըլլայ անոր մեղապարտութեան, այլ նաեւ իր երիտասարդ ամբաստանիչին խօր ու չխաբուող մէկ վերյուշումի տէր ըլլալը մէջտեղ պիտի հանէ։

—Ճշդումը շատ դիւրին պիտի ըլլայ, ըսաւ ոստիկանապետը՝ Լիւսիէնին դառնալով։ Ինծի հետ Գրէտի Լիօնէ պիտի գաք հիմա։

Թշուառականին մարմնին վրայէն սարսուռ մը անցաւ, բայց աս պարագային իսկ առանց յայտնի ընելու զայն։

—Պատրա՛ստ եմ պարոն, հետեւելու ձեզի, պատասխանեց։

Կը ջանար ինքզինքը ապահովցնել, ինքնին ըսելով,

—Ո՛վ պիտի ճանչնայ ինծի... կամ եթէ ճանչնան իսկ, ի՞նչ ապացոյց մը պիտի կրնան ցուցնել որ ես այդ օրը Գրէտի Լիօնէն գացի։

Զորս հոգինոց կառք մը նստեցուցին զայն, զոր պատրաստել տուած էին. և ոստիկանապետը իրեն քովը, ոստիկան մը ու խորհրդականը դիմացի կողմը նստան։

Որոշուած տեղը հասնելնուն Լիւսիէն առա՛ջնորդուեցաւ ծանօթագրութիւն ներու պետին գրասենեակը։

Ոստիկանապետը համառօտ կերպով բացատրեց զինքը հոն բերող գործին պատճառը, և հարցուց որ գողութեան օրը Պ. տը Ֆավրէօզին հետ առնչութիւն ունեցող հետք մը չէ՞ին կրնար գտնալ։

Փնտռտուքներ ընելը դժուար չեղաւ, որովհետեւ այդ դէպքը հազիւ քանի մը շաբաթ կար որ տեղի ունեցած էր։

Տարբեր տարբեր տետրակներ քննեցին, և սակայն էտմօնտ տը Ֆավրէօզի անունին չհանդիպեցան։

Բայց այդ անունը հետաքրքրեց հաշուակալներու պետը, որ ըսաւ.

—Պ. տը Ֆավրէօ՛զ... Ես այդ անունը պիտի յիշեմ...

Ու կարճ խորհրդածութենէ մը ետքը,

—Կատարե՛լապէս, աւելցուց ան. շատ լաւ կը յիշեմ... Այս անունը կրողը այն անձն է, որ անցածները չէք մը ստորագրած էր իր հաշուին և ուրիշի մը յանձնած. ու որովհետեւ չէքին մէջ նշանակուած գումարին չափ դրամ չունէր դրամատունը, վերջերս նոր յաւելում մը ըրաւ իր հաշուին։ Բայց ա՛յն բան կանոնաւոր եղաւ ասոր հետ մէկտեղ, որովհետեւ չէքը եղած յաւելումէն ետքը պահանջուեցաւ։

Այս տեղեկութիւնը բաւեց ոստիկանապետին։

—Ուրեմն դուք Գրէտի Լիօնէի հետ հաղորդակցութեան մէջ էիք, ըսաւ Ժանին ամուսինին։ Հոն դրամ ունէիք դուք։

—Ես դեռ ունիմ, պատասխանեց Լիւսիէն որ շատ լաւ գիտէր իր հաշիւը։

Ան ատեն ոստիկանապետը աւելի որոշ տեղեկութիւններ պահանջեց, և փնտռտուքները շարունակուիլ սկսան անմիջապէս։

Երբ հաշիւին քանակութիւնը և դրուած թուականը հասկցաւ, ըսաւ Լիւսիէնին.

—Լավիսա, Ֆլէօրէ և Ընկ. դրամատունին գողութիւնը կատարուած է վերջին դեկտեմբեր 17ին, ու ձեր գումարի յանձնումն ալ եղած է յաջորդ օրը։

—Է՜ լա՛ւ, ըսաւ բարձր չեշտով մը երիտասարդը։ Ասիկա բան մը կ՚ապացուցանէ՞։

Թարգմ. ՇԱՀԻՆ

(Շարունակելի)

ՋՐԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՎԵՑԷ՛Ք

ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ԿԱԶ-ԿԱՐԱՍԵԱՑ

ՅԱԿՈԲ Յ. ՎԱՐԵԱՄԷՋԵԱՆ

ԻԶՄԻՐ, Հայոց թաղ, Թիւ 67

Ճաշակաւոր կերպիւ կը շինուին ամէն տեսակ կահ-կարասիներ, կը յօրինուին լուսանկարչական ամէն կերպ գործիներ ու կը ծախուին անոնց վերաբերեալ ամէն տեսակ պէտքեր։

Եթէ դուրսէն մէկը լուսանկարչութեան գործի մը գնել ուզէ $1^1/_4$ մեճիտ ղրկելով մեր հասցէին պիտի ունենայ լուսանկարչութեան լաւ մեքենայ (Détéctive) մը ($6^1/_2 \times 9$), իսկ եթէ արհեստէն բոլորովին անտեղեակ է ամէն գաղտնիքները բացատրող տետր մը և իրենց վերաբերեալ գործիները ու պէտքերը պիտի ընդունի մեքենային հետ $2^1/_2$ մեճիտով։

ԷՄՆԻՅԷԹ

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամի հրապարակ Գրէտի Լիօնէ դրամատան վերնայարկը

Եթէ կը փափաքիք առանց խաբուելու երկիւղի՝ վայելուչ հագուստներ գնել, եթէ կ՚ուզէք որ ձեր հագուստները ո՛չ անձրեւէն և ո՛չ ալ արեւէն աղդուին, դիմեցէք ԷՄՆԻՅԷԹ հագուստի մեծ վաճառատունը որ 25 տարիներէ ի վեր ամենօրեայ յառաջդիմութեան մէջ է եւրոպական մեծ գործարաններու հետ, և ձմրան եղանակին առթիւ բրդեղէն ապրանքներու ստուար պէսպիսութեամբ ճոխացուցած է մթերքը։

ԷՄՆԻՅԷԹԻ կերպասները, գոյնով և գործուածքով, վերջին նորաձեւութեանց կը հաւասարին միշտ։ Առաջնակարգ դերձակներու ձեռքով կը պատրաստուին էրիկ մարդոց և տղայոց յատուկ ընտիր ճաշակաւոր և դիմացկուն հագուստներու ամէն տեսակները և մուշտապանը ինչպէս նաև կանանց համար ճէկէթներ, ճաքէթներ եւն. եւն. ծայր աստիճան նրբութեամբ։ Գիներ՝ անմրցելի ըսուելու աստիճան աժան։

ԷՄՆԻՅԷԹ վաճառատունը չափի վրայ հագուստի ճիւղ մը ունի, հաւասար Բերայի համասեռ առաջնակարգ Տուներուն։ 50—18

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ, ՉԵՂՉ ՉԿԱՅ

ՀԱՅ ՍՆՏՈՒԿՃԻ ՀԱՐՍՆԻՔԻ

ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԸԼԸՃՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապթիյէ

ԱՊԱՌԻԿ ՄԻ ՈՒԶԷՔ ՁՊԻՏԻ ՏԱՄ ԱՊԱՌԻԿ ՁՊԻՏԻ ՏԱՄ

Ժամբորդներու համար 5 % զեղչ
Ամուրիններու » 10 % »
Աղջիկներու » 50 % »

ՉՈՐՍ ԱՆԳԱՄ ԿԱՐԳՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ՉՐԻ

ՉԱՐԴԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Պոլիս Չախմախճըլար Եօքուշ Թ. 50 եւ Կալաթա Եիւքսէք Գալտըրըմ, 695

Չարդարեան եղբայրները՝ գոհացնելու համար իրենց Բերայաբնակ յաճախորդները՝ մասնաճիւղ մը բացած են Կալաթա, Եիւքսէք Գալտըրըմ, Թ. 695, ուր՝ ինչպէս նաև Պոլսոյ գրատունը, կը ծախուին ամէն տեսակ և ամէն լեզուէ վէպական, դասական, գրական, նոր թէ գործածուած գիրքեր։ Կը գնեն մատենադարաններ եւ գործածած գրքեր։ Կը պատրաստեն կազմի և տպագրական գործեր, աժան միշտ աժան։ Կը գնեն ու կը վաճառեն գործածուած դրօշմաթուղթեր, Հաւաքածոներ, Պոլիս տպուած հանդէսներ և լրագիրներ որոնց մէջ գրական գեղեցիկ ժամանցներ կը գտնուին։ Մեծ զեղչեր, ապառիկ վաճառում գրքերու, (երաշխաւորութեամբ)։ Վարձքով կուտան վիպական գրքեր որոնց ընթերցումը հաճելի է ձմեռուան երկար գիշերներուն մէջ։

ԿԱՂԱՆԴ ԿԱՂԱՆԴ

Կաղանդի առթիւ մեծ մթերք օրացոյցներու, ծոցի, գրպանի, յուշատետր, համառօտ, ընդարձակ Տարեցոյց, աղօթագիրք, ընտիր կազմերով, ոսկեզօծ թուղթեր եւն. եւն.։ Միակ կեդրոնատեղի Մկրեան աղօթագրքերու ամէն կազմերով, 15, 22 և 30 ղրշ.։

ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ ՄԻ ԴԻՄԷՔ բայց եթէ Չարդարեան գրատունը, եթէ Պոլիս կը բնակիք՝ Չախմախճըլար Եօքուշ աղբիւրին դէմ, Թ. 50. եթէ Բերայաբնակ էք՝ Եիւքսէք Գալտըրըմ, Թ. 695։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Ա. Ցարութիւնեանի ԼՔՈՒԱԾ ՔՆԱՐԸ, սիրուն բանաստեղծութեանց հատոր մը որ պատիւ կը բերէ համակրելի հեղինակին։ Սիրուն կազմով և տպագրութեամբ։ Գին 5 ղրշ.։ 20—19

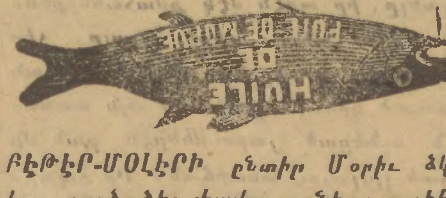

ՊԷԹԷՐ-ՄՕԼԷՐԻ ընտիր Մօրիւ ձկան իւղ գործածել փափաքողները առիթէն օգտուելով

Բաւէճաճին դիմել

Կէտիկ-Փաշա-Պաշի Լ. Կիւմիւշեանի ծանօթ դեղարանը։

ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆ

6—10

ՏԻՐԻ՛ՆԿ

ՊԻՉՄԷԵԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ

ԱԼԷԱԹ ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Պու ֆապրիգա՝ Բարիզին 1900 էքսբօզօսիօնունտա 23 միտալեա իլէ 16 պէօյիւք միւքեաֆաթա նաիլ օլմուշ տըր։

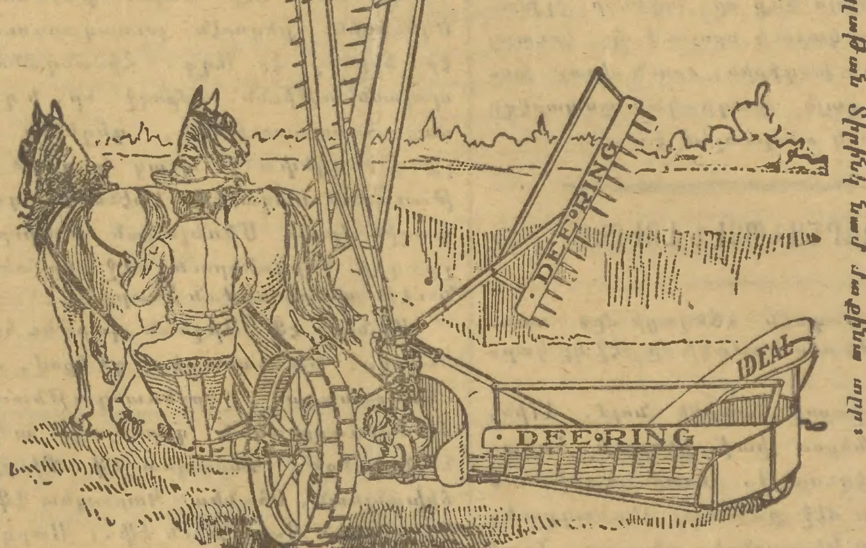

Եօլընըզ Ամէրիգատա 12,000 ամէնէլէ տէն պաշգա 9,000 ամէլէ իշլէ մէդ տըր։

1901

Իշթէ եէնի պիր ասըրա տուխուլ էյլէտիք։ Միրուր իտէն զէման՝ չիմտի եիւզ սէնէյի կէչմիշ, պինաէն ալէյհ վուգուաթը թարիխիյէ սըրասընտա գայտ օլունմուշ տըր։ պու տէվրին թէրագգըյեաթը՝ ալէլ ումում չաեանը հայրէթ պիր տէրէճէտէ տիր։ Մաքինա մարիֆէթի իլէ պիչմէք ֆէվգ էլ ատէ պիր ·թէթէրագգը տէճէլլի մի։ 1858 սէնէսինտէ «Մարշ» նամ թըրըքան մաքինասընըն իճատընտան պէրու պու անէ տէկին սանաաթը մուհիմմէի մէզպուրէտէ կէրէք Ամէրիգատա վէ կէրէք տիւնեանըն հէր պիր թարաֆընտա էն միւհիմ պիր մէվգը թութմուշ օլան ֆապրիգա՝ ՏԻՐԻՆԿ վէ գումբանիասը օլուպ, իմալ էյլէտիւի մաքինալարը սաթուն ալանլարըն հաստ ու հիսապը եօգ տըր։

Իսթէհսալէթ գաթալօկ տէֆթէրիմիզի մէճճանէն կէօնտէրիրիզ։ Մէզպուր տէֆթէրտէ պիչմէյէ մախսուս

«Իտիալ Տիրինկ» նամ տէմէթ իթմէ — «Իտիալ Տիրինկ» նամ թըրըքան
» » » օրագ պիչմէ — » » » թըրմըգ

կիպի միւխթէլիֆ իւլ ճինս մունթազամ մաքինալարըմըզըն րէսիմլէրի մէվճուտ վէ իշպու մաքինալար՝ միւպալաղասըզ վէ ճիտտի սուրէթտէ թարաֆըմըզտան թարիֆ իտիլմիշ տիր։

Պու մաքինալարըն եէկեանէ տէբօզիթօսը՝ Տէրսէատէթտէ Կալաթատա Գէօրգ պէյ խանընտա 1, 2, 3 Ն°լը մաղազալարտա, Մ. Սիտնէյ Նովէլ վէ գումբանիասը տըր։

Լ՚ՈՒՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՉՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիստէ Բլաս Վանտօմտա, 9 Նօմէրօլու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻԳ ՇԻՐՔԷԹԻ	ԷՕՄՐ ՇԻՐՔԷԹԻ
Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 107,000,000 ֆր.	Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 153,000,000 ֆր.
Սէնէնին մազպուզաթը 21,000,000 »	1900 մազպուզաթը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »	Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գըյմէթի 19,000,000 »	Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ զաեէթ միւսաիտ շէրաիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն ֆիեաթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպօլ Աժանսը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըսընտա տըր։

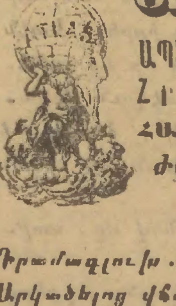

ԱԹԼԱՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1808ԻՆ

ԺՈՐԺ Գ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՕՐՈՎ

	Անգլ. ոսկի
Դրամագլուխ.—	3,437,000
Արկածելոց վճարուած.—	15,000,000

Այս ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր գործառնութեանց ընդարձակութեան և վճարումներուն կանոնաւորութեան համար։

ԼԱ ՍԻՒԻՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Փոխադրութեան ճիւղ

Դրամագլուխ	5,000,000 ֆր.
Պահեստի դրամագլուխ	1,000,000 »

Ապահովագրութիւն Ծովի, Ցամաքի և Գետի ճամբորդութեանց Շոգենաւով Առագաստանաւով, Բեռնանաւով և երկաթուղիով։ Դիւրամատչելի պայմաններ և սակագիններ։

ՋՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԿԱԾԻ ԴԷՄ Վէնթէրթիւրի մէջ հիմնուած

Այս Ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր շատ դիւրամատչելի պայմաններովը արկածներու մասին։

Գրասենեակ Պոլիս, Թոմարճ խան, թիւ 11

Դեր-Գործակալ ՆԻՔՕԼԱ ԺԷՐԺԻԱՏԷՍ — Ընդհ. Գործակալ ԺՕՐԺ ՆԱԹԷՐԱԼ

ՏՕՔԹՕՐ Մ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԻ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՑՆՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՊԺԻՇԿ ՄԱՆԿԱՆՑ ՎԻՐԱԲՈՅԺ

ԼԱՆԿԱ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիտէ քեաին (Էճզախանէի Թիւրքիյէ) եէվմը քիւշատընտան պէրի կէօստէրտիյի ինթիզամ վէ տըգգաթտան վէ իհզար օլընան քեաֆֆէի էտավիյէնին խալիսիյէթ վէ էհվէնիյէթինտէն տոլայը շէհրիմիզին էն միւքէմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկգըլէրինէ նիւմունէի իմթիսալ օլմագ չէրէֆինի իպրազ իթմիշ տիր. պու տըգգաթ վէ ինթիզամա մունզամ օլան թէհարէթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլէրճէ ասըլ նազարը էհէմմիյէթէ ալընաճագ մէվատտըն պաշլըճասը տըր. ամմէնին միւսէլլէմի վէ տէվաիրը րէսմիյէնին տախի մուսատտագ օլտըղը իւզրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսսիւսէն պէքլէնիլէլի չու խըտէմաթը միւսթահսէնէյէ պիր իլավէի ինսանիյէթ քեարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսսիւսիւնտէն չիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իտէն պիլճիւմլէ զուէֆայի խասթէկեանի մէճճանէն թէտավի իթտիրիլմէք վէ մուալէճաթը լազըմէ տախի քէզա պիլա պէտէլ իթա իտիլմէք կիպի իխթիյար օլընան ֆէտաքեարլըգլար նազարը տըգգաթա ալընաճագ օլուր իսէ։ պու էճզախանէնին իսթիհսալը մէնֆաաթտան զիյատէ հէմճինսինէ խըտմէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթփէրվէրի իւզէրինէ թէէսիս իտիլմիշ օլտուղը աչիքեար թայէին իտէրիշթէ չու թատատ օլընան հիմէմաթը մաարուֆէտէն նաշի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրագգըտա գաթի տէրէճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մէրթէպէի իհրազ էյլէմիշ վէ պու եիւզտէն տէ էրպապը միւրաճաաթըն մէմնունիյէթ վէ էմնիյէթինի վէ աթըպպանըն տախի խօշնուտիսինի ճէլպ էյլէմիշտիր։

Մէզքիւր էճզախանէտէ քեաֆֆէի իլէլ վէ էմրազտա քէսպը իխթիսասը թամ էյլէմիշ մէշահիրը աթըպպա հէր կիւն էվգաթը մուայյէնէտէ հազըր պուլունտուգլարը կիպի զիւքիւր ու ինասէ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուայյէնէ խանէլէր մէվճուտ տըր. էճզախանէտէ պուլընան ալէթ վէ էտէվաթը ֆէննիյէնին միւքէմմէլիյէթի սայէսինտէ էհվէն տէնիրմէյէ չայան օլան (Թահլիլխանէ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթէ Սէնիյէտէն էվրօպատա տօգուզ սէնէ թահսիլ իթտիրիլմիշտէն սոնրա իլմ տէֆա օլարագ քիմիակէր տիպլօմասընը իհրազ իլէ շէհրիմիզէ ավտէթ իթմիշ օլան Մէքթէպը Թըպպիէի Շահանէ քիմիակէր մուալլիմլէրինտէն Տօքթօր Ահմէտ Հիւսէյին պէյին էտարէ իգթիտար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իտիլմիշ տիր. մուամիլէյհ ֆէննը թահլիլտէքի իգթիտարը պուրաճա նասըլ մալիւմ իսէ, էվրօպաճատա օ տէրէճէ մարուֆ տըր, մուամիլէյհ պէտէնը ինսանտա միւհթաճը թահլիլ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իհթիմամ իլէ պիթթահլիլ աթըպպաեա իհզար վէ պինայէն ալէյհ աթըպպայի մուամիլէյհիմին իլլէթինի պիր գաթ տահա թէշհիլ իթմէքտէ օլտուղը կիպի մէրի օլան մաատէնի նէպաթի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միւքէմմէլէտէ թահլիլ վէ իհզար իթմէքտէ տիր։ 8—8

Տէր և Տնօրէն ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑԸՆԵԱՆ

ԿՈՒԶԷ՛Ք

Լաւագոյն պարող մը ըլլալ շատ քիչ ժամանակի մէջ, ու նոյն իսկ մէկ ամբողջ օրուան մէջ սորվիլ, խիստ դիւրութեամբ մեթոտի ու մասնաւոր դասախօսութեան միակ պայմաններով

ԽԱՉԻԿ Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՊԱՐԻ

Դիմեցէք՝ Բերայի կողմը Կալաթա-Սէրայ, Խրիսթաքի Խանի (Սիթէ տը Բիրա) դրան մէջ սափրիչ Մ. Աչիլի խանութը։

Պոլսոյ կողմը, Մեծ Շուկայ, Գալփաքճըլարի դուռը ֆէսճի Սեպուհ աղայի խանութը։ 20—9

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԳԼՈՒՂԼԸՆ

ՍՈՒՐԷԹԸ ԳԱԹԻՅԷՏԷ ԹԷՏԱՎԻՍԻ

Տօքթէօր ՏԻՄԻԹՐԻ ՀԱՐՄԱՆՏԱՍ Էվրօբատա իճրա իթտիկի սօն սէյեահաթընտա թըպպճա եէնի մուվաֆֆագըյէթլէր էլտէ իթմիշ օլմաղլա, տախիլէն միտէի վէ պէօպրէկլէրի իդրա իտէճէք աղըր իլաճլար վէրմէքսիզին վէ եալըն ըզ աթը կիւնտէն պէլ սօղուգլուղընը գաթիյէն թէտավի իտէր. թէրէտտիւտ էտէնլէր խաստալըգլարը թէքմիլ ազալտըգտան սօնրա իւճրէթի թէտավիի վէրէճէկլէրտիր։

ՖՐԷՆԿԻ.— Ղաեէթ եէնի վէ Էվրօբատա թաթպիգ օլունան սօն ուսուլ իլէ ֆրէնկի խաստալըղընը թէ՛ամ մուվաֆֆագըյէթլէ թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սաաթ տէօրթտէն օնա գատար Գալաթատա Սանտըգճըլար ճատտէսինտէ Գարագէօզ օթէլինին գարշըսընտա յամպաճը տիւքքեանընըն իւզէրինտէ 97 նումէրօլը քէնտի թէտավիխանէսինտէ պուլունուր։ 24—7

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Թ. ՔԻՐԻԱՔԻՏԻՍ

Սիրքէճի, թրամուէյի ճամբուն վրայ թիւ 18

Կը ծանուցանեմ արգոյ հասարակութեան թէ, հնարած մէկ նոր դրութեանս շնորհիւ, անգործածելի դարձած ակռաները առանց քաշելու կը դարմանեմ և կը լեցնեմ։ Ինչպէս նաև կը պատրաստեմ նոր ակռաներ յար և նման բնականի։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Բերա, Մեծ-Փողոց, Աղա Ճամիի կողմը, Լիւքսէմպուրկ սրճարանին կարգը, թիւ 124

Կը դարմանէ ամէն տեսակ ակռայի և լինտի հիւանդութիւնները, փտած ակռաներու ամենասաստիկ ցաւերը վայրկենապէս կասեցնելով շատ քիչ ատենուան մէջ հաստատուն կերպով կը լեցնէ առողջ ակռաներու նման մինչեւ վերջը գործածուելու պայմանաւ։

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ ոսկիի, պլաթինի և քաուչուի վրայ նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ՝ յար և նման բնականին։

ԸՍՏ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ՝ փտած և կոտրտած ակռաներու արմատները առանց հանելու կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ կը զետեղէ անոնց վրայ առանց քիմքի ակռաներ և ոսկիէ «քուրօններ»։ Շատ փտած ակռաները և լինտերու մէջ անյայտացած արմատները կը հանուին ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ.—

Հիւանդ կ՚ընդունի ամէն օր առաւօտէ մինչեւ իրիկուն, Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ

Կարօտելոց ձրի դարմանում